

Verslag van het onderzoek naar  
wensen en belemmeringen  
op het terrein van VM  
en de evaluatie van het  
VM-informatieblad

Bureau Criminaliteitspreventie  
Bram van Dijk,  
18 april 1985

## INHOUD

Pag.

|                                         |       |
|-----------------------------------------|-------|
| Voorwoord                               | -     |
| 1 Inleiding                             | 1- 2  |
| 2 De opzet van het onderzoek            | 3- 6  |
| 3 De resultaten van het wensenonderzoek | 7-23  |
| 4 Evaluatie van het Informatieblad VM   | 24-28 |
| 5 Conclusies en aanbevelingen           | 29-33 |
| 6 Samenvatting                          | 34-41 |

## VOORWOORD

Voor u ligt het verslag van het onderzoek naar wensen en belemmeringen bij het uitvoeren van preventieve activiteiten en naar meningen ten aanzien van het informatieblad VM.

Het onderzoek is grotendeels gebaseerd op een enquête onder 64 politiefunctionarissen, werkzaam in de regio Drenthe.

Het verslag is in de eerste plaats bestemd voor het Regionale Bureau VM Drenthe, de ambtenaren VM en de politiechefs in de regio. Voor hen biedt dit verslag informatie die van belang is voor de besluitvorming over de tweede fase van het interne voorlichtingsproject.

In de tweede plaats is het verslag bestemd voor andere Regionale Bureaus VM in den lande. Een aantal RBVM's zullen zeker van dit verslag gebruik kunnen maken bij projecten die gericht zijn op de integratie van VM in de politietaak.

Het onderzoek is uitgevoerd door Bureau Criminaliteitspreventie op verzoek van het Regionaal Bureau VM Drenthe en in opdracht van het LBVM. De enquêtes zijn uitgevoerd door Bureau Interview.

## INLEIDING

In de regio Drenthe is in 1983 het project interne voorlichting VM gestart. De eerste fase van dit project was er op gericht om door middel van voorlichtingsbijeenkomsten houding en (basis)kennis ten aanzien van VM van alle politiefunctionarissen in positieve zin te veranderen. Deze eerste fase is afgesloten met het rapport "Evaluatie van het project Interne Voorlichting Drenthe". Door middel van deze evaluatie is aangetoond dat de doelstellingen van de eerste fase grotendeels gerealiseerd zijn.

In de tweede fase van het project wil men bereiken dat politiefunctionarissen over praktische VM-kennis beschikken en (meer) preventieve taken gaan uitvoeren. Met andere woorden: het uiteindelijke doel van het project is integratie van VM in de politietaak. Als voorbereiding op de verdere voortgang van het project zijn twee (met elkaar gecombineerde) onderzoeksactiviteiten ondernomen:

- Onderzoek naar de wensen van politiefunctionarissen ten aanzien van (praktische) informatie over preventie en naar mogelijke hindernissen die het uitvoeren van preventieve taken in de weg staan. We spreken hier verder van "wensenonderzoek".  
Het uiteindelijke doel van dit deel van het onderzoek is aan te geven op welke wijze de (verdere) integratie van VM in de politietaak kan worden bewerkstelligd.
- Evaluatie van het "Informatieblad VM". Dit blad wordt verzonden naar alle politiefunctionarissen, burgemeesters en officieren van justitie in de regio en is bedoeld als schriftelijke ondersteuning bij het project interne voorlichting.  
Het uiteindelijke doel van de evaluatie van het blad is aan te geven of het blad moet worden voortgezet en zo ja in welke vorm dat zou moeten gebeuren.

### Centrale vragen

De centrale vragen van het wensenonderzoek luiden als volgt:

- 1 Welke wensen hebben politiefunctionarissen ten aanzien van informatie en hulpmiddelen die bruikbaar zijn bij het uitvoeren van preventieve activiteiten en op welke wijze kan aan die wensen tegemoet worden gekomen?
- 2 Welke belemmeringen (naast een eventueel gebrek aan informatie en hulpmiddelen) staan het uitvoeren van preventieve activiteiten in de weg en hoe zouden deze belemmeringen opgeheven kunnen worden?

De centrale vragen van de evaluatie van het Informatieblad zijn als volgt geformuleerd:

- 1 Hoe wordt het Informatieblad VM door politiefunctionarissen en burgers gewaardeerd?
- 2 In hoeverre heeft het blad de (vak)kennis t.a.v. VM vergroot.
- 3 In hoeverre worden artikelen uit het Informatieblad gebruikt bij het uitvoeren van preventieve activiteiten?

Met name de tweede en derde centrale vraag dienen om na te gaan in hoeverre het blad aan haar doelstellingen beantwoordt.

Leeswijzer

De onderzoeksrapportage heeft de volgende opbouw:

- In hoofdstuk 2 komt de opzet van het onderzoek aan de orde. Met name het hoofdbestanddeel, een enquête onder 64 politiefunctionarissen, wordt nader toegelicht.
- In hoofdstuk 3 wordt verslag gedaan van de resultaten van het wensenonderzoek.
- In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de evaluatie van het Informatieblad VM behandeld.
- In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste conclusies weergegeven en aanbevelingen gedaan.
- Tot besluit is de inhoud van het rapport kort samengevat.
- Vragenlijst en tabellen zijn opgenomen in een "bijlagenrapport".

## 2 DE OPZET VAN HET ONDERZOEK

### 2.1 Inleiding

Om de 5 centrale vragen te beantwoorden is als hoofdbestanddeel gekozen voor een enquête onder 64 politiefunctionarissen in de regio Drenthe.

Twee GP-korpsen (Assen en Hogeveen) zagen om verschillende redenen af van medewerking, zodat de enquête zich noodzakelijkerwijs beperkte tot het RP-district Assen en de GP-korpsen Emmen en Meppel. In deze enquête komen zowel wensen en belemmeringen t.a.v. preventieve activiteiten als het Informatieblad VM aan de orde. Naast de enquête onder 64 politiefunctionarissen zijn nog een aantal andere vraaggesprekken gevoerd:

- Telefonische gesprekken met de ambtenaren VM in het RP-district en de korpsen Emmen en Meppel. Deze drie gesprekken vormen een complementering van het beeld dat uit de interviews met de 64 politiefunctionarissen naar voren komt.
- Een telefonisch gesprek met de redacteur van het Informatieblad. Voor de evaluatie van het blad is het vanzelfsprekend ook van belang een kijkje te nemen in de keuken waar het blad wordt gebrouwen.
- Interviews met 4 burgemeesters uit de regio. Aangezien alle burgemeesters in de regio het Informatieblad ontvangen, zijn de enquêtevragen over dit blad ook aan de burgemeesters van Emmen, Meppel, Schoonebeek en Vries gesteld.\*

In dit hoofdstuk wordt met name ingegaan op de opzet en uitvoering van de enquête onder de 64 politiefunctionarissen. Achtereenvolgens komt aan de orde:

- de inhoud van de vragenlijst,
- de samenstelling van de steekproef,
- uitvoering van het veldwerk.

### 2.2 De inhoud van de vragenlijst

De vragenlijst valt vanzelfsprekend uiteen in twee hoofddelen: een deel waarin wensen en belemmeringen ten aanzien van VM centraal staan en een tweede deel waarin de evaluatie van het Informatieblad centraal staat.

Het eerste deel van de vragenlijst is het meest gecompliceerd en wel om de volgende redenen.

- In de eerste plaats is het onmogelijk om wensen en belemmeringen te achterhalen met voorgestructureerde vragen (dit zijn vragen waarbij de antwoordmogelijkheden vooraf zijn vastgelegd). Dit heeft tot gevolg dat met name de verwerking en interpretatie van de enquêtes tamelijk arbeidsintensief is.

---

\*= Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om ook een of twee officieren van justitie te interviewen. Men slaagde er echter niet in om binnen de gestelde tijd een afspraak met een officier van justitie te maken.

- In de tweede plaats moet de vragenlijst zodanig worden ingericht dat de respondenten niet plotseling worden "overvallen" met vragen naar wensen en belemmeringen.
- In de derde plaats hangen wensen en belemmeringen t.a.v. VM waarschijnlijk in belangrijke mate samen met de opvattingen die men t.a.v. VM heeft, de preventieve activiteiten die men uitvoert, de mate van samenwerking met de ambtenaar VM en bepaalde persoonlijke kenmerken van de respondenten.

Gelet op de bovenstaande drie punten is de vragenlijst als volgt opgebouwd:

- Een eerste blok vragen dat betrekking heeft op de respondent zelf: leeftijd, geslacht, functie en rang.
- Een tweede blok vragen dat betrekking heeft op de houding t.a.v. preventieve activiteiten. Belangrijkste onderdeel van dit blok zijn de vragen die een indruk geven van de (politie)taken die al dan niet als preventie worden beschouwd. Bovendien vormen deze vragen een goede manier om het gesprek over preventie op gang te krijgen.
- Een derde blok vragen heeft betrekking op de preventieve activiteiten die men onderneemt. Daarbij wordt onder meer aandacht besteed aan:
  - .oordeel t.a.v. de tijdsbesteding (te veel tijd/goed/te weinig tijd),
  - .(eventuele) behoefte aan informatie t.b.v. de uitvoering van preventieve maatregelen,
  - .(eventuele) problemen en belemmeringen bij het uitvoeren van preventieve activiteiten,
  - .de samenwerking met de ambtenaar VM.
 Voor staf- en kaderleden hebben de vragen van dit blok betrekking op de activiteiten die binnen hun dienst c.q. groep, rayon of post plaatsvinden.
- Het laatste blok van de vragenlijst is alleen aan staf- en kaderfunctionarissen voorgelegd. Dit blok vragen heeft betrekking op de activiteiten die worden ondernomen om preventieve activiteiten te stimuleren.

Het tweede deel van de vragenlijst is een stuk simpeler omdat het hier een zeer concreet en afgebakend onderwerp betreft. In dit deel wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Het al dan niet ontvangen van het blad en de wijze waarop men het blad ontvangt.
- Het al dan niet lezen van het blad.
- Welke informatie vindt men interessant en welke informatie slaat men over.
- In hoeverre wordt men door bepaalde artikelen op ideeën voor het uitvoeren van preventieve maatregelen gebracht (en de mate waarin die ideeën vervolgens ook worden uitgevoerd).
- Mist men bepaalde informatie.
- Oordeel over de verschijningsfrequentie.
- Oordeel over leesbaarheid en vormgeving.

De vragenlijst is in zijn geheel opgenomen in het "bijlagenrapport".



### 2.3 De samenstelling van de steekproef

De steekproef van politiefunctionarissen moest aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De steekproef moet zo zijn samengesteld dat wensen en belemmeringen t.a.v. preventieve activiteiten en de meningen t.a.v. het Informatieblad bij de diverse dienstonderdelen (met name uniformdienst, recherche en verkeersdienst) duidelijk naar voren komen.
- De steekproef moet zo zijn samengesteld dat wensen en belemmeringen t.a.v. preventieve activiteiten en de meningen t.a.v. het Informatieblad bij staf, kader en uitvoerende functionarissen duidelijk naar voren komen.
- De steekproef moet zo zijn samengesteld dat wensen en belemmeringen t.a.v. preventieve activiteiten en de meningen t.a.v. het Informatieblad in de twee korpsen en het RP-district duidelijk naar voren komen.

De steekproef heeft gelet op de bovenstaande voorwaarden de volgende samenstelling\*:

|                             |    |
|-----------------------------|----|
| Surveillanten RP            | 10 |
| ,, Emmen                    | 4  |
| ,, Meppel                   | 4  |
| Wijkdienst (Emmen)          | 3  |
| Verkeersgroep R.P.          | 2  |
| Verkeersdienst Emmen        | 1  |
| Recherche RP                | 2  |
| Recherche/TOHD Emmen        | 3  |
| Recherche Meppel            | 2  |
| Staf+kader districts bureau | 8  |
| Staf+kader Emmen            | 7  |
| Staf+kader Meppel           | 4  |
| (plv.) groepscommandanten   | 8  |
| post+rayoncommandanten      | 6  |
| Totaal                      | 64 |

Bij deze steekproefsamenstelling moeten nog vijf kanttekeningen worden geplaatst.

- De aantallen respondenten vormen (tot op zekere hoogte) een afspiegeling van de grootte van de korpsen en het district.
- Bij de verdeling van het aantal te interviewen respondenten naar dienstonderdeel is er in de eerste plaats voor gezorgd dat de steekproefsamenstelling (tot op zekere hoogte) een afspiegeling vormt van de aantallen functionarissen die bij de verschillende dienstonderdelen werken. In de tweede plaats is ook rekening gehouden met de (vooraf ingeschatte) mate waarin men iets met VM te maken heeft. Zo lijken binnen beheersdienst/administratie de mogelijkheden om iets aan preventie te doen zeer beperkt en er zijn dan ook geen functionarissen van deze diensten in de steekproef opgenomen. Aangezien de ambtenaar VM met de kennis en hulpmiddelen die hem momenteel ter beschikking staan nauwelijks een ondersteunende rol kan spelen bij preventieve activiteiten die

---

\*= Hier is de werkelijke samenstelling van de steekproef weergegeven. De geplande samenstelling wijkt hier enigszins vanaf, daar een gering aantal geplande gesprekken niet door kon gaan.



- door de verkeersdienst worden uitgevoerd, is het aantal "verkeersdienstfunctionarissen" in de steekproef lager dan op grond van de grootte van deze diensten verwacht mocht worden.
- Er zijn verhoudingsgewijs veel staf- en kaderleden in de steekproef opgenomen. Met als achterliggende gedachte dat zij voor de diverse dienstonderdelen (waarover zij de leiding hebben) een algemeen beeld kunnen geven.
  - De te interviewen RP functionarissen (buiten de functionarissen die op het districtsbureau werkzaam zijn) zijn verdeeld over 8 groepen: Sleen, Roden, Diever, Borger, Gieten, Schoonebeek, Vries en Ruinerwold. Op deze wijze is de reistijd voor de enquêtrices zo veel mogelijk binnen de perken gehouden, terwijl ook aan de eis voor een representatief beeld voor de RP tegemoet werd gekomen.
  - In het onderzoeksverslag wordt verder geen onderscheid gemaakt tussen functionarissen van de verkeersgroep RP en functionarissen van de verkeersdienst Emmen. In het vervolg wordt dan ook gesproken van functionarissen van de verkeersdienst. Hetzelfde geldt voor de chercheurs die in de steekproef zijn opgenomen.

## 2.5 De uitvoering van het veldwerk

Nadat bepaald was welke functionarissen geïnterviewd zouden worden, is door de drie ambtenaren VM in samenwerking met Bureau Interview een afsprakenlijst samengesteld waarop werd aangegeven waar en wanneer (datum+tijdstip) de respondenten geïnterviewd zouden worden. Tevens hebben zij gezorgd voor ruimtes waar de interviews ongestoord konden plaatsvinden. Vanzelfsprekend moesten de functionarissen apart geïnterviewd worden om meningsbeïnvloeding tijdens de gesprekken te voorkomen.

Op 15 en 16 januari vonden 5 proefenquêtees plaats. Aan de hand van deze gesprekken werd de vragenlijst nog op een aantal punten bijgesteld.

Kort daarna (22 januari) kregen de 4 enquêtrices de instructies voor het interviewwerk.

De "echte" interviews vonden vervolgens plaats in de periode 28 januari tot en met 14 februari 1985. De gesprekken duurden gemiddeld drie kwartier.

### 3 DE RESULTATEN VAN HET WENSENONDERZOEK

#### 3.1 Inleiding

De twee centrale vragen voor dit deel van het onderzoek luiden:

1 Welke wensen hebben politiefunctionarissen ten aanzien van informatie en hulpmiddelen die bruikbaar zijn bij het uitvoeren van preventieve activiteiten en op welke wijze kan aan die wensen tegemoet worden gekomen ?

2 Welke belemmeringen (naast een eventueel gebrek aan informatie en hulpmiddelen) staan het uitvoeren van preventieve activiteiten in de weg en hoe zouden deze belemmeringen opgeheven kunnen worden?

De wensen en belemmeringen op VM-gebied zullen mede afhankelijk zijn van de volgende drie factoren:

- De opvattingen die men ten aanzien van preventie heeft.
- De preventieve activiteiten die men onderneemt.
- De mate waarin bij deze activiteiten met de ambtenaar VM wordt samengewerkt.

We zullen dan ook eerst in de paragrafen 3.2 tot en met 3.4 op deze factoren ingaan. Vervolgens komen de wensen (3.5) en belemmeringen (3.6) aan de orde.

#### 3.2 Opvattingen over preventie

Op verschillende manieren is getracht een beeld te krijgen over opvattingen die men ten aanzien van preventie heeft:

- De respondenten kregen een lijst met 12 activiteiten voorgelegd: per activiteit moest worden aangegeven of men dit een politietaak vindt en of men dit een preventieve werking vindt hebben.
- Indien men in 1983 een voorlichtingsbijeenkomst over VM had bijgewoond, werden een aantal vragen gesteld over het nut van deze bijeenkomst.
- Tenslotte moesten de respondenten een definitie van het voorkomen van misdrijven geven.

De lijst met de 12 activiteiten levert het volgende beeld op (zie tabel 1):

- Het "bemiddelen bij sociale problemen" en "het burgers stimuleren dat men toeziet op elkaars gedrag" zijn twee activiteiten waarover de meningen sterk uiteenlopen.

De eerste van deze twee activiteiten wordt door 27% niet als politietaak gezien, terwijl 41% het niet preventief vindt. "Het is dweilen met de kraan open; het zijn steeds dezelfde" zijn twee uitspraken die duidelijk maken wat de redenen voor dit oordeel zijn.

Bij de tweede van deze activiteiten werd in enigszins bedekte termen gevraagd naar een oordeel over in Amerika, Canada en sinds kort ook in Engeland populaire "Neighbourhoodwatch projecten". Het is de enige activiteit waarvan de meerderheid vindt dat dit geen politietaak is (56%). Overigens vindt "slechts" 27% het niet

preventief. Opvallend is echter dat de respondenten met de activiteit "het stimuleren tot het melden van verdachte situaties of personen" nauwelijks moeite hebben (ruim 90% vindt het een politietaken en preventief). Een voorzichtige conclusie is dat de politie niet moet zorgen dat mensen elkaar "in algemene zin" (meer) controleren (elkaar niet gaan "begluren"), maar wel moet stimuleren dat mensen controle uitoefenen die direct betrekking heeft op criminaliteit.

- Er zijn een aantal activiteiten die men vrijwel unaniem als preventief kwalificeert, maar waarvan een deel van de respondenten vindt dat het geen politietaken is. Het betreft hier een drietal voorlichtingsactiviteiten: "Voorlichting over alcohol en drugs" (25% vindt dat geen politietaken), "Voorlichting aan jongeren over kwalijke gevolgen van criminaliteit" (22%) en in mindere mate het geven van adviezen over inbraakpreventie (12%).
- "Het opsporen van weggelopen kinderen" ziet bijna iedereen als politietaken, maar niet als een activiteit met een preventieve werking (70% van de respondenten vindt het niet preventief).
- "Het verhogen van de aangiftebereidheid" neemt een soort tussenpositie in: het wordt soms niet (14%) als politietaken gezien en 20% vindt het niet preventief.
- De overige activiteiten zijn duidelijke politietaken en de overgrote meerderheid vindt het ook preventieve activiteiten. Het betreft: het signaleren van misdaadbevorderende situaties, het surveilleren op plekken waar veel (kleine) criminaliteit plaatsvindt, snelheidscontroles en helingbestrijding.
- Bij de activiteiten waarvan een deel van de respondenten vindt dat dit geen politietaken zijn, wordt er vaak op gewezen dat andere organisaties deze taken zouden moeten uitvoeren. Bijvoorbeeld CAD's voorlichting over alcohol en drugs, onderwijsinstellingen voorlichting aan jongeren over nadelige gevolgen van criminaliteit en Verkeer en Waterstaat voorlichting aan weggebruikers.

De vraag over het bijwonen van de voorlichtingsbijeenkomsten leverde het volgende beeld op (zie tabel 2 en 3):

- 59% van de respondenten zegt een bijeenkomst te hebben bijgewoond (staf en kader 70% en uitvoerend personeel 48%).
  - De meeste van de respondenten die een bijeenkomst hebben bijgewoond, oordelen daar positief over.
- Het belangrijkste gegeven is dat 6 respondenten (16%) het eens zijn met de bewering "Ik had niets aan het verhaal, want binnen mijn dienst kan toch niets aan VM gebeuren". Het betreft hier o.a. twee (plv.) groepscommandanten, 1 verkeerssurveillant en een staflid die de verkeersdienst onder zijn hoede heeft.

De vraag om een definitie van het voorkomen van misdrijven te geven (zie tabel 4) levert het volgende beeld op:

- Een grote groep respondenten (47%) definieert VM als een vorm van voorlichting aan het publiek.
- Een tweede groep (37%) definieert VM als de verzameling van activiteiten die worden ondernomen om te trachten te verhinderen dat er misdrijven plaatsvinden.
- De derde groep (15%) is een "restgroep". De antwoorden lopen uiteen van "Ik kan niet in een zin aangeven wat VM inhoudt" tot en met "het zinloze van misdrijven aangeven".

Overigens blijkt dat met name stafliden verhoudingsgewijs sterker in de tweede groep zijn vertegenwoordigd.

Voorts hebben we nagegaan of er een verband bestaat tussen het al dan niet bijwonen van een voorlichtingsbijeenkomst en de definitie die men geeft. Onze veronderstelling was dat functionarissen die een bijeenkomst hebben bijgewoond in de tweede groep oververtegenwoordigd zijn omdat op deze bijeenkomsten een definitie werd gegeven die lijkt op de definitie die door deze functionarissen werd gegeven. Deze veronderstelling gaat niet op: het al dan niet bijwonen van een voorlichtingsbijeenkomst heeft geen significant verband met de definitie die men geeft.

### Conclusies

Samenvattend kunnen uit de vragen die de houding ten aanzien van VM in beeld trachten te brengen de volgende conclusies worden getrokken:

- Een aantal activiteiten komt duidelijk naar voren als politieke activiteiten met een preventieve werking: Het signaleren van misdaadbevorderende situaties, surveillance op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt, het stimuleren dat burgers verdachte situaties en personen melden, helingbestrijding en snelheidscontroles.
- Bepaalde voorlichtingsactiviteiten (met name voorlichting aan jongeren over de nadelige gevolgen kanten van criminaliteit en voorlichting over alcohol en drugs worden door (bijna) iedereen preventief gevonden. Een niet onaanzienlijke minderheid vindt deze activiteiten echter geen politietaken, maar taken voor organisaties buiten de politie.
- Voor het geven van preventie-adviezen kan een zelfde soort conclusie worden getrokken; het aantal respondenten dat dit geen politietaken vindt, ligt echter lager.
- Het voorkomen van misdrijven wordt door veel respondenten (vooral) als voorlichting aan het publiek gezien. Dit beeld is ongunstig voor de integratie van preventie binnen de politietaken. In de eerste plaats omdat een niet onaanzienlijk aantal functionarissen vindt dat bepaalde voorlichtingsactiviteiten niet tot de politietaken behoren. In de tweede plaats omdat (als preventie inderdaad hoofdzakelijk uit voorlichting bestaat) een aantal preventieve activiteiten niet of nauwelijks aan bod komen.
- Tenslotte is geconstateerd dat sommige politiefunctionarissen van mening zijn dat binnen hun dienst niets aan het voorkomen van misdrijven kan gebeuren. Met name binnen de verkeersdienst lijkt men weinig mogelijkheden voor misdaadpreventie te zien.

### 3.3 Preventieve activiteiten die worden uitgevoerd

Er is op verschillende manieren nagegaan welke preventieve activiteiten ondernomen worden.

Aan uitvoerend personeel is gevraagd welke van de eigen activiteiten men als het voorkomen van misdrijven beschouwt. Hier moesten met andere woorden "spontaan" preventieve activiteiten worden genoemd.



Vervolgens is aan dezelfde groep respondenten een lijst met preventieve activiteiten voorgelegd, waarvan ze konden aangeven welke activiteiten ze wel en niet uitvoeren (het "geholpen" noemen van preventieve activiteiten).

Aan staf- en kader functionarissen is dezelfde lijst voorgelegd met de vraag welke van de activiteiten men laat uitvoeren.

Tevens is aan deze functionarissen gevraagd wat zij ondernemen ter stimulering van VM-activiteiten. Dit gebeurde zowel "spontaan" als "geholpen".

De vraag aan UITVOERENDE FUNCTIONARISSEN om "spontaan" preventieve activiteiten te noemen leverde het volgende beeld op (tabel 5):

- 50% van de surveillanten noemt het surveilleren (waarmee de meerderheid visuele aanwezigheid op de openbare weg bedoelt) als preventieve activiteit. Andere preventieve activiteiten worden vrij weinig genoemd: repressief optreden (in diverse vormen) en voorlichting aan jongeren (dit laatste wordt uitsluitend door RP-surveillanten genoemd) nemen op geruime achterstand een tweede en derde positie in.
- Het geven van preventie-adviezen aan inbraakslachtoffers wordt door 4 van de 7 rechercheurs genoemd. Voorts worden door enkele rechercheurs ook "contacten met burgers" en "bestrijding van alcoholmisbruik" genoemd.
- De wijkagenten noemen een breed scala van preventieve activiteiten, waarbij opvallend genoeg het geven van preventie-adviezen ontbreekt.
- Twee van de drie leden van de verkeersdienst geven te kennen geen preventieve activiteiten uit te voeren.
- Tenslotte valt op dat voorbeelden van het signaleren van misdaadbevorderende situaties geen enkele keer spontaan worden genoemd!

Hoe anders is de situatie als de preventieve activiteiten aan de respondenten worden voorgelegd (tabel 6). Dan blijkt bijna iedereen over te lopen van preventieve dadendrang. Alleen helingbestrijding en het geven van voorlichting aan jongeren zijn activiteiten die door velen niet worden uitgevoerd.

Aan de STAF- EN KADERLEDEN is het activiteiten-lijstje ook voorgelegd. Uit de antwoorden (tabel 6) blijkt het volgende:

- Volgens de districtsstaf worden alle genoemde preventieve activiteiten binnen het district uitgevoerd; hetzelfde geldt voor de staf van het korps Emmen. In Meppel wordt alleen niets aan helingbestrijding gedaan (hetgeen men wel op korte termijn wil gaan aanpakken).
- Uit de antwoorden van (plv.) groepscommandanten blijkt dat de meeste activiteiten op (bijna) alle groepen worden uitgevoerd. Alleen helingbestrijding en voorlichting aan jongeren worden vaak niet uitgevoerd.
- Het beeld dat door post- en rayoncommandanten voor hun post c.q. rayon wordt geschetst komt vrij sterk overeen met het beeld dat de groepscommandanten voor de groepen schetsen.

Aan STAF- EN KADERFUNCTIONARISSEN is voorts gevraagd "in het kort aan te geven welke activiteiten hun functie verder nog met zich meebrengt op het terrein van VM" (tabel 7). Vervolgens is aan hen gevraagd: "Welke van uw activiteiten rekent u tot het stimuleren van VM. Ik noem u onder andere: het onderhouden van externe contacten en het stimuleren van het personeel tot het uitvoeren van preventieve taken" (tabel 8).

Uit de tabellen 7 en 8 blijkt het volgende:

- Spontaan worden vrij weinig activiteiten genoemd. Een uitzondering hierop vormen de groepscommandanten: 6 van de 8 noemen het stimuleren van het personeel tot het uitvoeren van preventieve taken spontaan als een van hun activiteiten.
- Bij de antwoorden op de vraag waarin de twee stimulerende activiteiten (tabel 8) worden genoemd ligt het beeld (analoog aan de vragen over preventieve activiteiten aan uitvoerende functionarissen) totaal anders. Met uitzondering van een stafid (verkeersdienst) zeggen alle respondenten het personeel te stimuleren tot het uitvoeren van preventieve activiteiten. Het onderhouden van externe contacten\* wordt door 6 respondenten niet als preventieve activiteit uitgevoerd.

Een voorzichtige conclusie die uit het voorgaande getrokken kan worden is dat preventieve activiteiten wel door (bijna) iedereen worden uitgevoerd (met uitzondering van functionarissen werkzaam bij de verkeersdienst) maar dat voor velen (zowel uitvoerende als voor staf- en kaderfunctionarissen) het geen activiteiten zijn die als geïntegreerd deel van het eigen activiteitenpakket wordt gezien. Anders gezegd: voor velen zijn het activiteiten die er ook nog "bijhoren" en waar men pas aan denkt als men het in de mond krijgt gelegd.

Een andere manier om inzicht te krijgen in de mate waarin men het uitvoeren van preventieve activiteiten belangrijk vindt, is na te gaan hoe men denkt over de tijd die aan de verschillende activiteiten wordt besteed (tabel 9). De vraag naar het oordeel over de tijdsbesteding is aan ALLE RESPONDENTEN voorgelegd en leverde de volgende resultaten op:

- Er zijn slechts weinig preventieve activiteiten waar volgens de respondenten te veel tijd aan wordt besteed. Het oplossen van sociale problemen wordt door 10 respondenten genoemd en het merken van fietsen door 3 respondenten.
- Er zijn 4 activiteiten waarvan een aanzienlijk deel van de respondenten vindt dat er te weinig tijd in wordt gestoken: helingbestrijding (42%), het geven van preventie-adviezen\*\* (38%), surveillance op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt (35%) en voorlichting aan jongeren (36%). Opvallend is daarbij het grote aantal (plv.) groepscommandanten (6 van de 8) dat vindt dat er te weinig tijd aan voorlichting aan jongeren wordt besteed. We hebben reeds gezien dat helingbestrijding en voorlichting aan jongeren ook activiteiten zijn die slechts weinig worden uitgevoerd.

\*=Met externe contacten wordt in de eerste plaats bedoeld op contacten met pers en openbaar bestuur, maar ook op contacten met de bevolking.

\*\*=Hier zijn het geven van preventieve adviezen door surveillanten wijkagenten en rechercheurs (aan inbraakslachtoffers) samengenomen.



Het surveilleren op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt en het geven van preventie-adviezen wordt door velen gedaan, maar naar de mening van veel respondenten niet genoeg.

Het signaleren van misdaadbevorderende situaties en het oplossen van sociale problemen worden duidelijk minder vaak genoemd als activiteiten waar te weinig tijd aan wordt besteed; het merken van fietsen slechts 4 keer en het geven van voorlichting aan weggebruikers slechts twee keren. Overigens moet bij dit laatste worden bedacht dat in totaal slechts 6 respondenten iets met verkeer van doen hebben.

Aan STAF- EN KADERFUNCTIONARISSEN is voorts gevraagd wat zij vinden van hun tijdsbesteding ten aanzien van activiteiten die betrekking hebben op het stimuleren van het voorkomen van misdrijven (tabel 10). In totaal geven 13 kader- en stafleden (39%) te kennen dat ze te weinig tijd aan het stimuleren van het voorkomen van misdrijven besteden, tegenover 3 functionarissen (2 van het districtsbureau en 1 groepscommandant) die vinden dat het hen te veel tijd kost. Voorts blijkt dat met name (plv.) groepscommandanten vinden dat ze hieraan te weinig tijd besteden.

### Conclusies

Samenvattend kunnen over het uitvoeren van preventieve activiteiten de volgende conclusies worden getrokken:

- Helingbestrijding en voorlichting aan jongeren zijn activiteiten die slechts door weinig functionarissen worden ondernomen en waarvan velen vinden dat er meer aan moet gebeuren.
- Het geven van preventie-adviezen en het surveilleren op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt zijn preventieve activiteiten die door velen worden uitgevoerd, maar waarvan velen vinden dat er te weinig tijd aan wordt besteed. Hierbij kan worden aangetekend dat het geven van preventie-adviezen slechts zelden (m.u.v. chercheurs) spontaan als preventieve activiteit wordt genoemd. Waarschijnlijk is hier dus sprake van een activiteit die weinig geïntegreerd is in de dagelijkse taakuitoefening en waarvan velen het zinnig vinden als dit wel het geval zou zijn. Surveilleren wordt wel (relatief) vaak spontaan als preventieve activiteit genoemd. In combinatie met het feit dat velen vinden dat het surveilleren op plaatsen waar veel criminaliteit plaatsvindt te weinig gebeurt kan de volgende conclusie worden getrokken: er wordt genoeg gesurveilleerd maar te weinig gesurveilleerd op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt.
- Wat geldt voor het geven van preventie-adviezen geldt in nog sterkere mate voor het signaleren van misdaadbevorderende situaties. Het wordt nauwelijks spontaan als preventieve activiteit genoemd (terwijl het toch als de minst omstreden preventieve politietaak wordt beschouwd), maar wordt door de meeste respondenten geholpen wel genoemd. Er zijn echter (anders dan bij het geven van preventie-adviezen) relatief weinig respondenten die vinden dat er te weinig tijd aan deze activiteit wordt besteed. De vermoedelijke verklaring voor deze enquête-uitkomsten is dat het signaleren van misdaadbevorderende situaties een weinig geïntegreerd onderdeel is van de politietaak omdat de meesten niet inzien wat ze er aan zouden kunnen doen.

Actieve vormen van (preventieve) surveillance, waarbij gelet wordt op criminaliteitsbevorderende situaties, zullen dus niet vaak worden uitgevoerd.

- Het stimuleren van het voorkomen van misdrijven, via o.a. externe contacten of/en motiveren van het personeel tot het uitvoeren van preventieve activiteiten, worden door minder dan de helft van de staf- en kaderfunctionarissen spontaan genoemd, maar de overgrote meerderheid zegt deze activiteiten (als ze worden voor gelezen) wel uit te voeren. Een uitzondering hierop vormen de (plv.) groepscommandanten: de meerderheid noemt spontaan het stimuleren van het personeel om preventieve activiteiten uit te voeren. Aan de andere kant vinden de meeste (plv.) groepscommandanten dat ze hier te weinig tijd aan besteden. Vooruitlopend op paragraaf 3.5 kan tevens worden vastgesteld dat de helft van de (plv.) groepscommandanten ook behoefte hebben aan meer informatie om preventieve activiteiten beter te kunnen stimuleren. Uit deze enquêteresultaten kan worden afgeleid dat voor de meeste staf- en kaderfunctionarissen (incl. plv. groepscommandanten) het stimuleren van preventieve activiteiten in beperkte mate binnen hun taak is geïntegreerd.

#### 3.4 Samenwerking met de ambtenaar VM

Een andere manier om na te gaan in hoeverre preventieve activiteiten een geïntegreerd onderdeel van de politietaak vormen is de samenwerking met de ambtenaar VM in beschouwing te nemen.

In de eerste plaats is aan alle respondenten gevraagd op welke terreinen men met de ambtenaar VM samenwerkt.

In de tweede plaats is gevraagd (alleen aan staf- en kaderfunctionarissen) welke rol de ambtenaar VM binnen het korps c.q. district, groep, post en rayon vervult.

In de derde plaats is aan alle respondenten gevraagd of men weet over welke informatie en hulpmiddelen de ambtenaar VM kan beschikken en welke zaken voor de respondent in kwestie van nut (kunnen) zijn.

Uit de vraag aan ALLE RESPONDENTEN op welke terreinen men met de ambtenaar VM samenwerkt (tabel 11), komen de volgende resultaten\* naar voren:

- Er is vooral samenwerking bij het merken van fietsen en het geven van preventie-adviezen. Alleen op een van de groepen en in Meppel is geen samenwerking bij het merken van fietsen geweest. Op de groep omdat men (nog) niet heeft gemerkt; in Meppel omdat het merken door de ambtenaar VM en vrijwilligers buiten het korps is uitgevoerd.
- Het geven van preventie-adviezen betreft vooral inbraakpreventie-adviezen aan particulieren. Daarbij komen drie "varianten" voor:
  - 1 De ambtenaar VM geeft het advies nadat hij is ingeschakeld door een collega, die de behoefte aan een advies heeft geconstateerd. Met name (alle) rechercheurs werken op deze wijze met de ambtenaar VM samen.

---

\*= Overigens is de informatie uit deze tabel aangevuld m.b.v. de gesprekken met de drie ambtenaren VM.

2 De ambtenaar VM en een politiefunctionaris trekken er samen op uit om een advies te geven. Deze werkwijze wordt met name binnen het RP-district gevolgd.

3 Het advies wordt door een politiefunctionaris gegeven nadat hij/zij de ambtenaar VM heeft geconsulteerd. Deze vorm komt alleen voor als het om (erg) eenvoudige adviezen gaat.

Bij adviezen die op andere misdrijven betrekking hebben (b.v. fietsdiefstal), bestaat het advies over het algemeen uit foldermateriaal dat door de ambtenaar VM aan de verschillende politiefunctionarissen wordt geleverd.

In incidentele gevallen worden er ook adviezen aan bedrijven (winkeldiefstal, beveiliging geldtransporten) gegeven.

- Soms wordt er met de ambtenaar VM samengewerkt als er voorlichting op een school moet worden gegeven. De samenwerking kan hier twee vormen aannemen:

1 De ambtenaar VM handelt de klus verder zelf af (vaak is het verzoek om voorlichting ook rechtstreeks van de school aan hem gericht).

2 De functionaris (b.v. een wijkagent of rayoncommandant) vraagt advies en hulpmiddelen bij de ambtenaar VM en houdt het praatje zelf.

Voorlichting op scholen gebeurt overigens (vooralsnog) op weinig structurele wijze: als er van een bepaalde school een verzoek komt wordt daar op ingespeeld; van de zijde van de politie is geen initiatief om scholen te selecteren waar voorlichting nuttig zou kunnen zijn\*.

- Op andere terreinen wordt heel weinig samengewerkt. Het signaleren van misdaadbevorderende situaties werd twee keer genoemd. De ambtenaar VM werd ingeschakeld om na te gaan wat er aan die situatie te doen zou zijn.

Het surveilleren op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt wordt drie keer genoemd. Het zijn drie surveillanten uit Meppel: de ambtenaar VM verschaft daar via het rapportenboek periodiek informatie over plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt (dat wordt bijgehouden op een kaart).

- Tenslotte kan worden geconstateerd dat afgezien bij het merken van fietsen, door ambtenaar VM en functionarissen van de verkeersdienst niet wordt samengewerkt (hetgeen ook door de betreffende staf- en kader- functionarissen wordt vastgesteld).

De vraag aan STAF- EN KADERFUNCTIONARISSEN "welke rol vervult de ambtenaar VM binnen uw werkgebied" (tabel 12) levert het volgende beeld op:

- Door de districtsstaf en de staf-en kaderleden van het GP-korps Emmen wordt de ambtenaar VM duidelijk gezien als de coördinator van VM activiteiten binnen het district c.q. korps. In Meppel lijkt dit in iets mindere mate het geval te zijn.
- Voorts kan worden opgemerkt dat de ambtenaren VM van de RP en GP Emmen een full-time VM-functie hebben; In Meppel is VM een deeltaak.

---

\*=In Emmen worden momenteel voorbereidingen getroffen om voorlichting op scholen structureel aan te pakken.



- Door (plv.) groepscommandanten worden twee soorten antwoorden gegeven. Een deel zegt dat de ambtenaar VM op hun groep een beperkte rol vervult, waarbij een van hen expliciet aangeeft dat die rol te klein is. De andere groepscommandanten beschrijven de taak van de ambtenaar VM: een ondersteunende of voorlichtende rol. De antwoorden van post- en rayoncommandanten laten een soortgelijke verdeling zien.

In de derde plaats is bij ALLE RESPONDENTEN nagegaan in hoeverre men op de hoogte is van de informatie en hulpmiddelen waar de ambtenaar VM over beschikt en in hoeverre men deze materialen bruikbaar vindt bij het uitvoeren van preventieve activiteiten (tabellen 13 en 14). Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- In totaal zeggen 14 respondenten (22%) niet of niet voldoende op de hoogte te zijn met de materialen waar de ambtenaar VM over beschikt. (Plv.) groepscommandanten, surveillanten van de GP-korpsen en (in wat mindere mate) post- en rayoncommandanten zijn in deze groep oververtegenwoordigd.
- Slechts 5 respondenten geven te kennen dat de materialen waar de ambtenaar VM over beschikt voor hen niet bruikbaar zijn. Het betreft hier twee staf- en kaderleden die de verkeersdienst onder hun hoede hebben, twee uitvoerende functionarissen van de verkeersdienst en een surveillant.
- Als hulpmiddelen en materialen die bruikbaar zijn worden vooral audiovisueel materiaal, folders en technische hulpmiddelen (m.n. demonstratiepaneel met sloten) genoemd: alle 3 worden ze 20-30 keer genoemd.

Het is opvallend hoe weinig respondenten gegevens over criminaliteit noemen.

Een van de respondenten (een surveillant) die wél weet dat de ambtenaar VM over criminaliteitsgegevens beschikt, vindt die gegevens geen nut hebben.

Tenslotte is aan STAF- EN KADERLEDEN gevraagd of zij weten over welke materialen het RBVM beschikt en dat de ambtenaar VM hier gebruik van kan maken (tabel 15).

Een vrij groot deel van de respondenten (36%) weet niet of in onvoldoende mate over welke materialen het RBVM beschikt. Groepscommandanten en post- en rayoncommandanten zijn in deze groep oververtegenwoordigd.

Bijna alle respondenten weten dat de ambtenaar VM van de materialen van het RBVM gebruik kan maken.

---

### Conclusies

Uit het voorgaande kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er zijn twee terreinen waarop door de uitvoerende functionarissen relatief vaak met de ambtenaar VM wordt samengewerkt: het merken van fietsen en het geven van preventie-adviezen (vooral inbraak preventie-adviezen). Het merken van fietsen is een tamelijk incidentele (op zijn best periodieke) activiteit. De samenwerking met de ambtenaar VM bij het geven van preventie-adviezen is vaak ook niet van dien aard dat echt van een in de politietaak geïntegreerde activiteit kan worden gesproken. De ambtenaar VM geeft immers vaak zelf het advies. Toch zijn het beide preventieve activiteiten die over het algemeen positief worden gewaardeerd (zie 3.2 en 3.5) en vormen een eerste stap naar integratie van VM binnen de politietaak.

- Het blijkt dat bijna een kwart niet of onvoldoende kennis heeft van de materialen waarover de ambtenaar VM beschikt. Bovendien noemt men vooral folders, audiovisuele hulpmiddelen en materialen m.b.t. inbraakpreventie als nuttige informatie waar de ambtenaar VM over beschikt; maar weinigen noemen cijfers en achtergrondinformatie over criminaliteit en criminaliteitspreventie. Deze constatering sluit aan bij de eerdere conclusie dat een groot deel van de respondenten VM als publieksvoorlichting ziet.
- Door staf- en kaderleden wordt de ambtenaar VM over het algemeen als coördinator van preventieve activiteiten gezien. Gezien de voorgaande conclusie komt dit echter op uitvoerend niveau lang niet altijd tot uiting.
- Tenslotte is van belang dat met name (plv.) groepscommandanten en post- en rayoncommandanten signaleren dat de ambtenaar VM een (zeer) beperkte rol speelt binnen hun werkgebied. Gezien het aantal groepen, rayons en posten en de geografische uitgestrektheid van de regio is het ook onvermijdelijk dat deze ambtenaar in het grootste deel van het district slechts een beperkte rol speelt. Naast het feit dat de ambtenaar VM beperkt is in zijn tijd, wordt de rol van de ambtenaar VM binnen een groep ook beïnvloedt door de houding die een groepscommandant t.a.v. VM inneemt.

### 3.5 Behoeftte aan informatie

Allereerst wordt bij ALLE RESPONDENTEN nagegaan of men voor het uitvoeren van preventieve activiteiten over voldoende informatie beschikt. De staf- en kaderfunctionarissen is daarbij vanzelfsprekend gevraagd naar hun oordeel over de behoefte aan informatie binnen hun dienst c.q. werkgebied.

De resultaten zijn weergegeven in tabel 16. Hieruit blijkt dat:

- 59% van de respondenten zegt over voldoende informatie te beschikken en 39% over te weinig informatie. Binnen de groep die zegt over te weinig informatie te beschikken zijn de functionarissen die niet of onvoldoende op de hoogte zijn van de middelen van de ambtenaar VM in lichte mate oververtogenwoordigd. Slechts 1 respondent (van de verkeersdienst) heeft geen informatie over VM nodig.
- Opvallend is dat staf- en kaderleden veel vaker zeggen dat binnen hun dienst over voldoende informatie wordt beschikt. Dat geldt met name binnen de beide GP-korpsen.
- Tenslotte kan worden geconstateerd dat de meeste rechercheurs zeggen over onvoldoende informatie te beschikken.

De volgende vragen die beantwoord moeten worden, liggen voor de hand: Bij welke preventieve activiteiten wordt een gebrek aan informatie signaleerd en aan wat voor soort informatie heeft men behoefte? (tabellen 17 en 18). Hieruit kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Er zijn twee activiteiten, waar een gebrek aan informatie (relatief) sterk naar voren komt: In de eerste plaats bij het oplossen van sociale problemen. De verklaring ligt voor de hand. Het oplossen van sociale problemen wordt een van de meest problematische politietaken gevonden (zie ook 3.5).



Op de tweede plaats staat het geven van preventie-adviezen. Met name uitvoerend personeel signaleert hier een gebrek aan informatie. De verklaring hiervoor is waarschijnlijk dat met name bij het geven van inbraak preventie-adviezen een zekere samenwerking tussen uitvoerende functionarissen en ambtenaar VM bestaat. Door die samenwerking ziet men de materialen waarvan de ambtenaar VM bij de advisering gebruik maakt, men raakt geïnteresseerd en een vraag naar informatie ontstaat.

- Opvallend is dat met name stafleden een behoefte aan informatie ten aanzien van voorlichting aan jongeren signaleren.

Vervolgens is gevraagd naar de soort informatie waaraan behoefte bestaat. Helaas werd door deze vraag door sommige respondenten opgevat als een vraag naar de wijze waarop men informatie wil ontvangen. Daardoor is het aantal respondenten dat niet aangeeft wat voor soort informatie men mist relatief hoog. Toch leverde deze vraag gelukkig ook veel bruikbare antwoorden op (tabel 18):

- Er bestaat bij zowel staf- en kaderleden als bij uitvoerende functionarissen een vrij sterke behoefte aan informatie over achtergrondgegevens over criminaliteit: waar en wanneer vinden delicten plaats, met welke dadergroep hebben we te maken, etc. Ook informatie over hoe men bepaalde activiteiten aan kan pakken wordt vrij vaak genoemd.
- In het kader van het geven van preventie-adviezen wordt (door een klein aantal respondenten) een behoefte aan technische informatie gesignaleerd.
- In het kader van het oplossen van sociale problemen is bij een klein aantal respondenten behoefte aan informatie over instanties waar naar doorverwezen kan worden.
- Voorlichtingshulpmiddelen en "praktijkvoorbeelden" worden beide slechts twee keer genoemd.

Tenslotte is gevraagd naar de wijze waarop men informatie wil "ontvangen" (tabel 19).

- Het is duidelijk dat volgens de respondenten mondelinge vormen van informatie-overdracht de voorkeur verdienen boven schriftelijke vormen (een conclusie waarop bij de evaluatie van het informatieblad nog op terug wordt gekomen). Geregeld overleg met de ambtenaar VM komt als belangrijkste vorm van informatie-overdracht naar voren.

#### Informatie nodig voor het stimuleren van preventieve taken

Aan de KADER- EN STAFLEDEN is natuurlijk ook gevraagd of zij over voldoende informatie beschikten voor het stimuleren van preventieve activiteiten. Tevens is gevraagd wie deze informatie zou moeten leveren en op welke wijze dat zou moeten gebeuren. Deze vragen leveren het volgende beeld op (tabel 20 tot en met 23):

- Iets minder dan de helft van de respondenten (42%) beschikt over onvoldoende informatie om preventieve activiteiten te stimuleren. De behoefte aan informatie is vrijwel gelijk gespreid over de onderwerpen managementsstrategieën, preventieve maatregelen die genomen kunnen worden, lokale criminaliteitsgegevens en het opzetten, uitvoeren en evalueren van preventie-projecten.
- De informatie zou met name van de ambtenaar VM afkomstig moeten zijn. Een beperkt aantal respondenten noemt het RBVM en/of andere onderdelen binnen de politie.

- Er bestaat ook hier (zij het in mindere mate) een voorkeur voor mondelinge vormen van informatie-overdracht. Geregeld overleg met de ambtenaar VM wordt het vaakst genoemd, maar het verschil met andere vormen van informatie-overdracht is gering.

Tenslotte is gevraagd of men bij het stimuleren van preventieve activiteiten behoefte heeft aan hulpmiddelen (tabel 24).

- Het blijkt dat 30% van de respondenten behoefte heeft aan hulpmiddelen.
  - Door 2 stafleden van de GP Emmen wordt naar voren gebracht dat men afhankelijk van het project dat wordt uitgevoerd, moet kunnen beschikken over instructiemiddelen voor het personeel.
  - Een aantal (in totaal 6) rayon- en postcommandanten en (plv.) groeps- commandanten zegt behoefte te hebben aan materialen t.b.v. voorlichting aan het publiek. Hun redenering is waarschijnlijk dat preventieve activiteiten beter gestimuleerd kunnen worden als het personeel over materialen beschikt die zij aan het publiek kunnen laten zien c.q. uitreiken.
- Een van de groepscommandanten vindt dat de ambtenaar VM instructies op de groepen moet komen geven; een nogal ruime opvatting van het begrip hulpmiddel.

---

### Conclusies

De belangrijkste conclusies luiden als volgt:

- Een vrij groot aantal functionarissen (m.n. uitvoerende) zegt een gebrek aan informatie te hebben. Het gaat met name om informatie t.b.v. het geven van preventie-adviezen en het oplossen van sociale problemen. De vraag naar informatie t.b.v. het geven van preventie-adviezen wordt waarschijnlijk ten dele verklaard uit het "aanbod" wat de ambtenaar VM heeft. Veel respondenten komen vooral via (inbraak) preventie-adviezen met hem in contact en zien de materialen waarvan de ambtenaar VM daarbij gebruik maakt. Ze raken geïnteresseerd in deze activiteit en de vraag naar informatie ontstaat.
- Opmerkelijk is dat er vooral een gebrek wordt geconstateerd aan informatie over criminaliteitsgegevens en preventiemethoden. In de vorige paragraaf (3.4) bleek dat men dit soort informatie zelden noemde als nuttige informatie waarover de ambtenaar VM beschikt. Hier zijn twee mogelijke verklaringen voor: De ambtenaar VM beschikt niet over dergelijke informatie of de respondenten weten niet dat de ambtenaar VM over deze informatie beschikt. De tweede verklaring is de juiste. De ambtenaar VM beschikt bijvoorbeeld over de werkmap VM, waarin uitgebreid wordt ingegaan op preventiemethoden. Ook op grond van de gesprekken met de ambtenaren VM kan worden geconstateerd dat het probleem vooral in de overdracht van informatie (van ambtenaren VM naar uitvoerende functionarissen) schuilt.
- Met name uitvoerende functionarissen hebben een duidelijke voorkeur voor mondelinge informatie-overdracht.
- Een groot deel van de staf- en kaderfunctionarissen signaleert een tekort aan informatie t.b.v. het stimuleren van preventieve activiteiten. Het betreft hier informatie over management-strategieën, lokale criminaliteitsgegevens, preventie-maatregelen en het opzetten, uitvoeren en evalueren van preventieprojecten.

### 3.6 Belemmeringen op het terrein van VM

Er is op twee manieren naar belemmeringen bij het uitvoeren c.q. stimuleren van preventieve activiteiten gevraagd.

- In de eerste plaats is gevraagd of men bepaalde preventieve c.q. stimulerende activiteiten niet leuk vindt of (alleen bij het uitvoeren van preventieve activiteiten) dat collega's er geen waardering voor hebben. Vanzelfsprekend is daarbij ook naar de achterliggende redenen gevraagd.
- In de tweede plaats is rechtstreeks gevraagd naar belemmeringen die zich bij het uitvoeren c.q. stimuleren van preventieve activiteiten voordoen. Daarbij werd tevens gevraagd hoe die belemmeringen (ten dele) weggenomen zouden kunnen worden.

Uit de vraag aan ALLE RESPONDENTEN naar preventieve activiteiten die niet leuk zijn c.q. geen waardering opleveren (tabellen 25 en 26) blijkt het volgende:

- De meeste uitvoerende functionarissen vinden een of meer preventieve activiteiten niet leuk c.q. niet gewaardeerd door collega's: surveillanten en wijkdienst 67% en rechercheurs 57%. Alleen de leden van de verkeersdienst hebben geen problemen bij het uitvoeren van preventieve activiteiten; zij voeren echter ook nauwelijks preventieve activiteiten uit.
- Slechts weinig (plv.)groepscommandanten en stafleden van het districts bureau en de GP Emmen signaleren dat een activiteit niet leuk is c.q. geen waardering van collega's ontlokt. Door andere staf- en kaderleden gebeurt dit juist wel.  
We kunnen hier dus constateren dat een deel van kader- en staffunctionarissen niet op de hoogte lijkt te zijn van problemen, die zich bij het uitvoeren van preventieve activiteiten voordoen.
- Het oplossen van sociale problemen blijkt wederom een zeer omstreden activiteit: 33% van de functionarissen van de surveillance en wijkdienst en 67% van de post- en rayon-commandanten vindt deze activiteit niet leuk. De belangrijkste reden hiervoor is dat sociale problemen zo moeilijk zijn op te lossen; een andere reden is dat men er de kennis c.q. opleiding niet voor heeft. Voorts wordt door 7 respondenten gesignaleerd dat bij het oplossen van sociale problemen niet op waardering van collega's gerekend hoeft te worden. Als reden hiervoor wordt naast het niet kunnen oplossen van die problemen opgevoerd dat collega's het niet als politietaak zien.  
Maar weinig (overige) staf- en kaderleden signaleren dat het ingrijpen bij sociale problemen (oplossen blijkt duidelijk een ongelukkig woordgebruik) een weinig geliefde activiteit is.
- Door de rechercheurs wordt helingbestrijding genoemd als activiteit die niet leuk is. Belangrijkste reden hiervoor is dat de "uitvoering onvolledig is" en daardoor ook weinig vruchten afwerpt. Er is slechts een staf lid die dit probleem signaleert.
- Ten aanzien van de overige preventieve activiteiten is men een stuk minder negatief. Hieruit kan voorzichtig worden afgeleid dat tegen het uitvoeren van deze preventieve activiteiten weinig bezwaren bestaan.



- Opvallend is dat het merken van fietsen afgaande op het oordeel van stafleden in het GP-korps Meppel en twee groepscommandanten op weerstanden van uitvoerende functionarissen zou moeten stuiten. In Meppel heeft echter geen van de 4 surveillanten problemen ten aanzien van het merken van fietsen; het is niet mogelijk om op basis van de enquête uitspraken te doen over de meningen van uitvoerende functionarissen op de twee groepen.

Aan STAF- EN KADERFUNCTIONARISSEN is de vraag voorgelegd of zij het stimuleren van preventieve activiteiten al dan niet leuk vinden. Op deze vraag werd bijna unaniem met "leuk" geantwoord (tabel 27). Slechts een groepscommandant antwoordde "niet leuk" met als reden dat de algemene politietaak door VM te veel in de knel komt.

De directe vraag aan ALLE RESPONDENTEN naar belemmeringen op VM-terrein (tabellen 28 en 29) levert het volgende resultaat op:

- Door het grootste deel van de respondenten (81%) worden belemmeringen bij het uitvoeren van preventieve activiteiten gesignaleerd.
- Opvallend is dat bij deze vraag "het geven van preventie-adviezen" bovenaan het lijstje van meest "belemmerde activiteiten" staat.
- Vervolgens is er sprake van een peloton van activiteiten die in ongeveer gelijke mate worden belemmerd. Het betreft hier in aflopende volgorde: het signaleren van misdaadbevorderende situaties, helingbestrijding, surveillance op plekken met veel criminaliteit, het geven van voorlichting aan jongeren en het oplossen van sociale problemen.
- Er zijn weinig respondenten die belemmeringen bij het merken van fietsen en voorlichting aan weggebruikers signaleren. Bij die laatste activiteit moet echter worden bedacht dat het aantal respondenten die iets met deze activiteit te maken heeft ook gering is.

De aard van de belemmeringen (tabel 30) biedt het volgende beeld.

- Een algemene (d.w.z. niet aan een specifieke activiteit gebonden) belemmering is gebrek aan tijd c.q. mankracht. In totaal wordt dit door 19 respondenten (30%) als belemmering genoemd. Als oplossingen voor het tijdsprobleem worden de volgende suggesties gedaan:
  - . Binnen de RP moeten meer mensen doelgericht met VM worden belast.
  - . Een betere verdeling van taken, waarbij de politie meer met andere instellingen samenwerkt.
  - . Er moet binnen de politie minder belang worden gehecht aan het schrijven van processen-verbaal.
  - . Er is geen full-time ambtenaar VM (door respondent uit Meppel genoemd).
  - . Er moet minder (algemene) voorlichting worden gegeven, waardoor er voor de politie meer tijd over blijft om nadrukkelijk op straat aanwezig te zijn. Daardoor wordt de informatie-uitwisseling tussen politie en publiek beter.
  - . Meer directe uitvoering van preventieve activiteiten door functionarissen van het RBVM.
  - . Bepaalde administratieve taken zouden moeten vervallen.



- . De verkeersdienst zou een minder controlerende taak moeten hebben, waardoor meer tijd voor preventie vrijkomt.
- . De staf moet meer ruimte geven voor het uitvoeren van preventieve activiteiten (door enkele uitvoerende functionarissen naar voren gebracht).

. Personeelsuitbreiding.

Een wijd scala van suggesties, waarvan er geen enkele meer dan een paar keer wordt genoemd. Er lijkt dus weinig overeenstemming te bestaan over de wijze waarop voor preventieve activiteiten meer tijd moet worden ingeruimd.

- Een tweede algemene belemmering is gelegen in het contact dat men met de ambtenaar VM heeft. Dit wordt door 5 respondenten als belemmering aangevoerd.

Een groepscommandant vindt dat ze de ambtenaar VM te weinig zien en daardoor te weinig van preventieve activiteiten afweten.

Twee stafleden die leiding geven aan de verkeersdienst merken op dat de ambtenaar VM op verkeersgebied niets te bieden heeft. Een van hen suggereert als oplossing een samenwerking tussen VM en CPVC.

Een respondent (staflid Emmen) merkt op dat de ambtenaar VM de diverse korpsleden meer bij preventieve activiteiten moet betrekken (met name bij het geven van preventie-adviezen en voorlichting aan jongeren).

Een van de groepscommandanten vindt dat de ambtenaar VM bepaalde hulpmiddelen meer ter beschikking van uitvoerende functionarissen zou moeten stellen.

- Een derde en laatste algemene belemmering is dat voor het uitvoeren van preventieve activiteiten motivatie bij het personeel zou ontbreken. Van de zes respondenten die hier op wijzen, zijn er 5 staf- of kaderlid. Deze respondenten zien als oplossing het (blijven) geven van voorlichting over VM aan politiemensen en in het zichtbaar maken van resultaten van preventieve activiteiten.

Als specifieke (aan een bepaalde activiteit gebonden) belemmeringen (tabel 31) worden genoemd:

- Ten aanzien van het geven van preventie-adviezen wordt als belangrijkste (specifieke) belemmering de relatie met het publiek gezien: "het publiek reageert negatief", "het publiek vraagt niet om adviezen" zijn de twee belangrijkste varianten. Als een mogelijke oplossing wordt gesuggereerd het publiek aan het bureau te laten komen voor het halen van een "onsje preventie-adviezen".
- Het signaleren van misdaadbevorderende situaties wordt ook belemmerd door de houding van het publiek. Daarnaast blijken ook gemeenten belemmeringen op te werpen omdat ze geen voorzieningen treffen als bepaalde misdaadbevorderende situaties worden gesignaleerd. Voor de volledigheid moet worden opgemerkt dat hier (wederom) het ontbreken van kennis wordt genoemd.
- De belangrijkste belemmering bij surveillances op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt is volgens RP-functionarissen een gebrek aan benzine.

Een respondent stelt dat het ontbreken van criminaliteit een belemmering vormt. Voor dit probleem hoeft niet direct een oplossing te worden gevonden.

- Bij helingbestrijding wordt het ontbreken van lokale helingverordeningen als belemmering gezien.
- Bij voorlichting aan jongeren wordt naast een gebrek aan kennis c.q. vaardigheden het ontbreken van hulpmiddelen die betrekking hebben op de lokale situatie als een belemmering gezien. Voorts wijzen twee respondenten er op dat kennis over alcohol- en drugsvoorlichting ontbreekt.
- Bij het oplossen van sociale problemen wordt eveneens gewezen op het ontbreken van kennis en vaardigheden. Daarnaast op een niet optimale samenwerking met andere (hulpverlenende) instanties. Als oplossing wordt het maken van goede afspraken (b.v. over 24-uurs bereikbaarheid) genoemd.
- Ten aanzien van het merken wordt slechts een specifieke belemmering aangevoerd: de middelen om te graveren zouden in onvoldoende mate aanwezig zijn.

Tenslotte is aan STAF- EN KADERFUNCTIONARISSEN gevraagd of zich bij het stimuleren van preventieve activiteiten belemmeringen voordoen (tabel 32).

8 respondenten (25%) vinden dit niet het geval. Post- en rayon-commandanten (4 van de 6) zijn binnen deze groep oververtegenwoordigd.

De hier gesignaleerde belemmeringen komen sterk overeen met de eerder gesignaleerde belemmeringen. Men noemt het ontbreken van tijd, geld, en mankracht, te weinig motivatie bij het personeel en een negatieve houding bij het publiek (in volgorde van belangrijkheid).

### Conclusies

De meningen over belemmeringen ten aanzien van preventieve activiteiten kunnen als volgt worden samengevat:

- Het oplossen van sociale problemen is volgens uitvoerende functionarissen duidelijk een activiteit die velen niet leuk vinden. Sociale problemen zijn moeilijk oplosbaar, men heeft er (soms) de kennis niet voor en (sommige) collega's hebben er weinig waardering voor. Dit probleem kan op twee manieren worden verzacht: politie- functionarissen meer kennis bijbrengen en er voor zorgen dat er een goed samenwerkingsverband met (andere) hulpverlenende instanties tot stand komt. Opvallend is dat weinig staf- en kaderleden (met uitzondering van post- en rayoncommandanten, die natuurlijk ook dichter bij het uitvoerende werk staan) dit probleem signaleren.
- Helingbestrijding is eveneens een activiteit die (door rechercheurs) niet leuk wordt gevonden. Dit ligt niet zo zeer aan de activiteit zelf maar aan het feit dat het "te hooi en te gras" wordt uitgevoerd. Ook dit probleem wordt door weinig stafleden gesignaleerd. Een ander probleem bij helingbestrijding is het ontbreken van (goede) verordeningen in de lokale APV. De oplossingen die de respondenten voor deze twee problemen aandragen, spreken voor zich (hetgeen niet wil zeggen dat ze eenvoudig te realiseren zijn): meer tijd voor helingbestrijding uittrekken en (betere) verordeningen in de APV op laten nemen.

- De belangrijkste algemene belemmering voor het uitvoeren van preventieve activiteiten is het gebrek aan tijd (c.q. mankracht). Er zijn vele suggesties gedaan om tijd voor preventieve activiteiten vrij te maken, maar helaas zijn die suggesties nogal uiteenlopend van aard. Indien men meer tijd voor preventie wil inruimen, moeten er op stafniveau (nieuwe) keuzes worden gemaakt ten aanzien van de prioriteitsstelling van de diverse politietaken.
- Met name staffunctionarissen signaleren "een gebrek aan motivatie bij het personeel" als belemmering. Gelet op de antwoorden van het uitvoerend personeel kan echter niet worden gesteld dat meer aandacht voor preventieve activiteiten op grote bezwaren in het korps/district zou stuiten. Alleen puur voorlichtende activiteiten (op scholen, alcohol en drugs) kunnen op een niet te verwaarlozen tegenstand stuiten, omdat dit soort activiteiten door ongeveer een kwart van de respondenten niet als politietaak wordt gezien.
- Een derde algemene belemmering is gelegen in de rol van de ambtenaar VM. Een paar respondenten vinden dat de ambtenaar VM het uitvoeren van preventieve activiteiten meer zou moeten stimuleren. Het is echter voor een ambtenaar VM natuurlijk niet eenvoudig preventieve activiteiten te stimuleren als een van de grootste belemmeringen juist tijdgebrek is.
- Een aantal andere belemmeringen hebben specifiek betrekking op bepaalde preventieve activiteiten:
  - . Houding van het publiek (bij signaleren van misdaadbevorderende situaties en het geven van preventie-adviezen).
  - . Gebrek aan benzine (bij surveillances op plekken waar veel criminaliteit plaatsvindt).
  - . Gebrek aan voorlichtingshulpmiddelen die op de lokale situatie betrekking hebben (voorlichting op scholen).
  - . De ambtenaar VM beschikt niet over informatie en hulpmiddelen ten aanzien van alcohol en drugs en preventie binnen de verkeersdienst.

#### 4 EVALUATIE INFORMATIEBLAD VM

De evaluatie van het blad wordt in vier delen onderverdeeld:

- Kennen en ontvangen van het blad,
- het lezen en gebruik maken van het blad,
- oordeel over de leesbaarheid en vormgeving van het blad,
- suggesties voor veranderingen.

##### Kennen en ontvangen van het blad

Alle respondenten blijken het blad te kennen, een respondent kent het blad pas nadat het hem is getoond.

Alle respondenten zeggen het blad te ontvangen via de interne of externe post. Slechts twee respondenten (een van de RP-surveillanten en een groepscommandant) willen het blad thuis ontvangen.

De vraag naar het aantal afleveringen\* dat men heeft ontvangen levert een opvallend beeld op (tabel 33).

- 41% van de respondenten kan zich niet herinneren hoeveel afleveringen zij hebben ontvangen.
- 39% van de respondenten zegt 3 of 4 afleveringen te hebben ontvangen.
- 9% zegt 1 of 2 afleveringen te hebben ontvangen. Dit zou er op kunnen duiden dat niet alle afleveringen goed zijn aangekomen. Ook is het mogelijk dat deze respondenten zich niet zo voor het blad interesseren.
- 11% zegt meer dan 4 afleveringen te hebben ontvangen.
- De nadere onderverdeling naar functie leert dat er weinig verschillen zijn tussen uitvoerende functionarissen en staf-en kaderleden. Wel kan worden opgemerkt dat de 4 surveillanten van het korps Meppel aangeven dat ze 3 of 4 afleveringen hebben ontvangen, terwijl 3 van de 4 stafleden van dat korps niet weten hoe vaak het blad is verschenen.

##### Lezen en gebruik maken van het blad

De overgrote meerderheid (95%) zegt wel eens wat uit het blad te hebben gelezen.

De redenen om niets uit het blad te lezen luiden als volgt:

De artikelen hebben niet direct mijn interesse (RP-surveillant), het heeft niets met mijn werk te maken (staflid verkeersdienst), tijdgebrek (staflid Meppel).

Uit de vraag welke stukken men gelezen heeft (en waarom) blijkt het volgende (tabel 34):

- Een vrij groot deel (29%) van de respondenten weet zich geen concrete artikelen te herinneren. Met name rechercheurs en groepscommandanten zijn in deze groep oververtegenwoordigd.
- Artikelen over het merken van fietsen en fietsdiefstal worden het meest (34%) genoemd als iets dat men zich herinnert. Belangrijke redenen voor het lezen van deze artikelen zijn dat men het merken een goede zaak vindt, er zelf aan mee heeft gedaan c.q. er zelf binnenkort mee aan de slag zou gaan.

---

\*=Het blad is in totaal 4 keer verschenen.



- Op de tweede plaats komen artikelen die betrekking hebben op inbraakpreventie (18%). Belangrijkste reden voor het lezen is dat men deze informatie bij het werk kan gebruiken.
- Verder wordt nog een breed scala van artikelen genoemd: variërend van interviews met wijkagenten tot en met landelijke projecten.

De tegenhanger van het herinneren van artikelen is de vraag welke artikelen men over slaat (tabel 35). Hieruit blijkt dat er geen bepaalde onderwerpen zijn die niet aanslaan. Voorts blijkt dat 2 RP-surveillanten het blad nauwelijks lezen.

Vervolgens is gevraagd of bepaalde artikelen de respondenten op ideeën brengen om preventieve activiteiten uit te voeren en of die ideeën in praktijk zijn gebracht (tabel 36).

- Voor de meeste respondenten (67%) is het blad geen inspiratiebron voor het nemen van preventieve maatregelen.
  - 19% van de respondenten zegt gebruik te maken van de informatie over inbraakpreventie. De meeste van deze respondenten gebruiken die informatie voor het geven van preventie-adviezen, enkelen voor het beveiligen van de eigen woning.
- Voorts worden door enkele respondenten artikelen over het fietsproject, voorlichting op scholen en het merken van goederen genoemd.
- De genoemde ideeën worden over het algemeen ook uitgevoerd. In een paar gevallen gebeurt dat echter niet. Een van de respondenten zegt te laks te zijn om preventieve maatregelen in zijn woning te treffen. Het merken van goederen wordt twee keer genoemd als een niet in praktijk gebracht idee: in het ene geval zal het waarschijnlijk binnenkort nog gebeuren; in het andere geval wordt opgemerkt dat dit een taak voor iemand anders is.

#### Leesbaarheid en vormgeving

Het blijkt dat 60 van de 61 respondenten die het blad (wel eens) lezen het goed leesbaar vinden.

Een respondent is ontevreden omdat zijns inziens de zaken te veel uit zijn verband worden gehaald.

Over de vormgeving is 91% van de respondenten tevreden (tabel 37).

De meningen van de 9% die niet (geheel) tevreden is, luiden als volgt:

- Vier respondenten vinden het formaat van het blad te groot c.q. de manier waarop het gevouwen is onhandig.
- Een respondent vindt het blad wel mooi, maar de tweekleurendruk overdadig (te duur).
- Een respondent pleit voor een ruimere lay-out met meer illustraties en grotere letters.

#### Suggesties voor verandering

Allereerst is het van belang te weten of men een VM-informatieblad nuttig vindt. Als dat niet het geval is, luidt de suggestie dat het blad moet worden opgedoekt.

Uit de vraag naar het nut van het blad (tabel 38) blijkt dat: 89% van de respondenten het blad nuttig vindt, 8% het niet voor zichzelf maar wel voor anderen nuttig vindt en 3% het zonder meer niet nuttig vindt.

Hieruit kan worden afgeleid dat het blad volgens het oordeel van de respondenten zou moeten blijven. De volgende vraag is of men suggesties over de verschijningsfrequentie heeft (tabel 39):

- De meerderheid (73%) vindt de verschijningsfrequentie goed.
- 4 respondenten (6%) vinden dat het blad niet moet verschijnen. Twee van hen vinden het blad niet goed: "oppervlakkig", "wordt weinig gelezen in vergelijking tot het APB". De andere twee respondenten vinden dat het blad opgenomen moet worden in andere politiebbladen. Dit in het kader van de integratiegedachte van VM binnen de politie.
- 2 respondenten zijn van oordeel dat het blad minder vaak moet verschijnen: "Er wordt te veel om heen gekletst, bladvulling".
- Aan de andere kant zijn 9 respondenten (14%) van mening dat het blad vaker moet verschijnen. Belangrijkste reden voor deze wens is de verwachting dat de politiefunctionarissen meer met het blad vertrouwd zullen raken.
- Een respondent vindt dat het blad "naar behoefte" moet verschijnen.

Tot slot de inhoudelijke suggesties voor het blad. Er is gevraagd welke informatie men mist in het blad (tabel 40):

- Ook hier blijkt een vrij grote groep respondenten geen commentaar te hebben: 43% heeft geen mening en 26% mist niets. Staf- en kaderleden en uitvoerende functionarissen zijn in ongeveer gelijke mate in deze groep vertegenwoordigd.
- De wensen van respondenten die wel wat missen gaan hoofdzakelijk uit naar "praktische informatie" (9 keer genoemd) en "praktijkvoorbeelden" (3 keer genoemd). Overige zaken worden slechts incidenteel genoemd.

#### Evaluatie onder burgemeesters

Aangezien het VM informatieblad ook aan burgemeesters wordt toegezonden, zijn de vragen over het blad ook aan 4 burgemeesters voorgelegd.

De resultaten van de 4 vraaggesprekken kunnen als volgt worden samengevat:

De vier burgemeesters ontvangen het blad en lezen het ook. Drie van de vier weten zich vrij veel artikelen te herinneren.

Drie burgemeesters vinden dat het blad nuttige informatie biedt. Ze noemen met name informatie over inbraakpreventie (nuttig voor gemeentewerken en bouw en woningtoezicht). De vierde is van mening dat het blad meer op de burger gericht zou moeten zijn.

Wederom drie burgemeesters zijn door artikelen uit het blad op ideeën voor preventieve maatregelen gekomen. Genoemd worden: het merken van fietsen (2 keer), het beveiligen van gebouwen en het organiseren van voorlichtingsdagen. In twee gevallen zijn de ideeën al gerealiseerd, in twee gevallen niet. Overigens leidde het interview er toe dat een van de burgemeesters alsnog de telefoon pakte om het een en ander te regelen (frappez toujours).

Als suggesties worden gegeven:

- Het blad vaker laten verschijnen, zodat de actualiteit wordt vergroot.
- Minder tekst en meer koppen en tekeningen waardoor de interesse beter wordt vastgehouden.
- Bepaalde informatie uit het blad ook aan burgers verspreiden, bijvoorbeeld via huis aan huis bladen.

#### Het oordeel van de redactie

Om de evaluatie van het blad compleet te maken zijn aan de redacteur van het blad (een functionaris van het RBVM) een aantal vragen voorgelegd over de tot stand koming van het blad. De belangrijkste conclusies van dit gesprek luiden als volgt:

- Het kost erg veel moeite om het blad vol te krijgen, vanwege de volgende twee redenen:  
In de eerste plaats komen via de ambtenaren VM weinig suggesties voor artikelen. Dit wordt weer in belangrijke mate veroorzaakt door het feit dat in de korpsen vrij weinig preventieve activiteiten plaatsvinden.  
In de tweede plaats blijkt dat de geleverde artikelen vaak niet aan de gestelde criteria voldeden. Artikelen waren te lang, hoofden bijzaken werden niet duidelijk gescheiden, etc. Gevolg was dat de redactie veel schraafwerk moest verrichten en ook de "interviewmethode" ging hanteren om zeker te zijn van artikelen die aan de gestelde eisen voldeden.
- Mede door bovenstaande problemen wordt het blad (gemiddeld) voor 60% door artikelen van regionale functionarissen gevuld.  
Het is dan ook niet verwonderlijk dat het blad een grote claim legt op de arbeidscapaciteit van het RBVM. Per aflevering ongeveer 25 mensdagen.  
De kosten van productie en verzending bedroegen gemiddeld per aflevering f5000,-.
- Gezien het grote tijdsbeslag luidt de eindconclusie van de redacteur: Wil het blad gehandhaafd blijven, moet de manier waarop het blad wordt gevuld veranderen.

---

#### Conclusies

Over het algemeen blijken de respondenten tevreden over het VM informatieblad.

Aan de andere kant kan worden gesteld dat de doelstellingen van het blad slechts ten dele bereikt zijn.

- In de eerste plaats weet 30% van de respondenten zich geen artikelen uit het blad te herinneren. Bovendien zijn er slechts enkele respondenten die in het enquêtedeel over het wensonderzoek het informatie blad (spontaan) noemen als informatiebron over preventieve activiteiten. Kortom het informatieblad draagt slechts in beperkte mate bij tot het vergroten van (vak)kennis t.a.v. VM.

In dit verband is het belangrijk om te memoreren dat met name uitvoerende functionarissen meer behoefte hebben aan mondelinge informatie over VM.

- In de tweede plaats blijkt dat de meerderheid (67% van de respondenten) de informatie uit het blad niet gebruikt bij het uitvoeren van preventieve activiteiten. De doelstelling om het uitvoeren van preventieve activiteiten te bevorderen wordt dus ook slechts ten dele bereikt.

De slotconclusie luidt dan ook dat het VM-informatieblad een goed blad is. Mede gelet op het grote tijdsbeslag voor het RBVM is het blad in deze vorm echter niet het meest geschikte middel om de overdracht van VM-kennis en het uitvoeren van preventieve activiteiten te bevorderen.

Het blad moet dan ook niet op dezelfde wijze worden voortgezet. Of het op een andere wijze moet worden voortgezet en zo ja op welke wijze zal in het laatste hoofdstuk aan de orde komen.



## 5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Uit de enquêtes is duidelijk naar voren gekomen dat de integratie van VM binnen (een deel van) de regio Drenthe nog in de kinderschoenen staat. Er worden over het algemeen nog maar weinig preventieve activiteiten uitgevoerd, VM wordt door velen als vorm van voorlichting aan het publiek gezien en men heeft slechts een beperkt zicht op de middelen waarover de ambtenaar VM beschikt. Toch zijn er gelukkig ook ontwikkelingen die duiden op het begin van integratie in de politietaak:

- Het merken van fietsen wordt over het algemeen goed gewaardeerd.
- In Emmen bestaat een goede samenwerking tussen wijkagenten en de ambtenaar VM.
- In Meppel verzorgt de ambtenaar VM cijfers voor de surveillance-planning\*.
- Binnen bepaalde groepen bestaat een goed samenwerkingsverband tussen de leden van de groepen en de ambtenaar VM.

Aan de hand van de wensen van de respondenten en de door hen gesignaleerde belemmeringen kan een overzicht worden gemaakt van de belangrijkste knelpunten die bij de verdere voortschrijding van de integratie van VM in de politietaak te verwachten zijn:

- Er is gebrek aan tijd om preventieve activiteiten uit te voeren c.q. om het uitvoeren van preventieve activiteiten te stimuleren. Kennelijk heeft preventie dus een lagere prioriteit dan een aantal andere activiteiten.
- Er bestaat bij tamelijk veel uitvoerende functionarissen een tekort aan informatie om bepaalde taken te kunnen uitvoeren. Er bestaat vooral vraag naar criminaliteitsgegevens en informatie over preventiemethoden. Gezien het feit dat de ambtenaar VM wel (gedeeltelijk) over deze middelen beschikt (o.a. in de werkmap VM), ligt er dus een knelpunt in de informatie-overdracht van ambtenaar VM naar uitvoerende functionarissen.
- Er bestaat bij tamelijk veel staf- en kaderleden eveneens een gebrek aan informatie om het uitvoeren van preventieve activiteiten te stimuleren. Het betreft hier informatie over managementstrategieën, lokale criminaliteitgegevens, preventiemethoden en het opzetten, uitvoeren en evalueren van projecten. De ambtenaar VM heeft geen informatie over managementstrategieën, maar ten aanzien van de drie andere informatie-behoeften vormt ook hier de informatie-overdracht (van de ambtenaar VM naar de staf- en kaderfunctionarissen) een probleem: er vindt onvoldoende informatie-overdracht van ambtenaren VM naar staf- en kaderfunctionarissen plaats.
- Helingbestrijding wordt door een aantal rechercheurs als een weinig zinvolle bezigheid gezien omdat het te hooi en te gras wordt uitgevoerd. Dat helingbestrijding ongestructureerd wordt uitgevoerd, heeft onder meer te maken met het feit dat in veel gemeenten geen helingverordeningen in de APV zijn opgenomen. Voorts is er gebrek aan informatie over de middelen en methoden waarmee helingbestrijding gestructureerd kan worden aangepakt.
- Burgers en organisaties buiten de politie werken (lang) niet altijd mee aan bepaalde preventieve activiteiten.

---

\*=Dit gebeurt trouwens ook in Emmen, het wordt echter uitgevoerd door een andere dienst.

- Ten aanzien van sommige preventieve activiteiten beschikt de ambtenaar VM niet over informatie en hulpmiddelen. Hierbij kan met name worden gedacht aan "het oplossen van sociale problemen", "preventieve activiteiten binnen de verkeersdienst" en voorlichting over alcohol en drugs. Op deze terreinen zouden organisaties buiten de politie (in sterkere mate) een voorlichtende rol moeten vervullen.
- Ook ten aanzien van voorlichting aan jongeren over nadelige gevolgen van het plegen van criminaliteit wordt een gebrek aan hulpmiddelen toegesneden op de lokale situatie gesignaleerd. Hier is sprake van een probleem dat alleen op relatief simpele wijze kan worden opgelost. Het is immers onmogelijk om voor elke plaats een specifiek audio-visueel hulpmiddel te maken. Wel is het mogelijk om bestaande algemene diaserieën aan te vullen met wat plaatjes die men binnen de eigen gemeente schiet.
- Met name binnen het RP-district kan de ambtenaar VM niet altijd voldoen aan de wensen tot ondersteuning die uit (bepaalde) groepen afkomstig zijn.
- De houding van uitvoerende functionarissen ten aanzien van VM wordt (door staf- en kaderleden) ook als probleem genoemd. Natuurlijk zal niet elke functionaris staan te juichen als er meer aan preventie gedaan gaat worden, maar van een algemene weerzin tegen preventieve activiteiten is in ieder geval in deze enquête niets gebleken. Alleen tegen puur voorlichtende activiteiten zouden bij een niet gering aantal respondenten bezwaren bestaan, omdat zij voorlichtende activiteiten niet als politietaken zien.

#### Aanbevelingen

Om te trachten deze problemen te ondervangen, zouden onderstaande aanbevelingen in praktijk gebracht moeten worden.

- Bij de RP is een belangrijke beperking dat een aangewezen ambtenaar VM op een personeelsbestand van ruim 500 man (die bovendien verspreid over de hele provincie werken) onmogelijk aan alle wensen tegemoet kan komen. Dit probleem zou ondervangen kunnen worden door het aanstellen van contact ambtenaren VM. Zij kunnen dan als coördinator (in de zin van het verstrekken van informatie en hulpmiddelen) fungeren van preventieve activiteiten die door de groepsleden worden uitgevoerd. Voor de ambtenaar VM betekent dit dat hij zelf minder uitvoerend preventief werk gaat doen en zorgt dat de contact-ambtenaren VM over voldoende informatie en hulpmiddelen beschikken om als "coördinator op de groep" te kunnen functioneren.

De ambtenaren VM zullen in samenwerking met staf- en kaderfunctionarissen moeten trachten die preventie-taken te ondersteunen, die in sterke mate kunnen bijdragen tot de integratie van VM binnen de politietaken. Het betreft hier preventieve activiteiten die algemeen als politietaken worden beschouwd, maar die slechts in beperkte mate worden uitgevoerd.

- Het is nuttig om informatie te geven over de wijze waarop preventieve surveillance uitgevoerd kan worden. Het verdient aanbeveling om in ieder geval in te gaan op het leren herkennen van misdaadbevorderende situaties. Het kunnen herkennen van die situaties verhoogt immers de effectiviteit van preventieve surveillance. Om voor (een aantal van) die situaties ook oplossingen aan te kunnen dragen moet worden bevorderd dat surveillanten en wijkagenten over de kennis en hulpmiddelen beschikken om zelf eenvoudige preventie-adviezen te geven.

- Het verdient aanbeveling om de researchediensten bij het uitvoeren van helingbestrijding te ondersteunen met behulp van informatie over middelen en methoden waarmee helingbestrijding op een gestructureerde wijze kan worden aangepakt.  
Tevens is het van belang dat ook rechercheurs over voldoende informatie en hulpmiddelen beschikken om eenvoudige preventie-adviezen te kunnen geven aan slachtoffers van misdrijven.
- Ondersteuning van voorlichting aan jongeren heeft uit het oogpunt van integratie van VM in de politietaak een wat minder hoge prioriteit. Er zijn immers nogal veel functionarissen die dit geen politietaak vinden. Bovendien is het geven van voorlichting (b.v. door middel van lezingen) een vrij specialistische en tijdrovende activiteit die daarom slechts door weinig functionarissen uitgevoerd kan worden.  
De activiteiten van de ambtenaar VM op dit gebied zullen er in eerste instantie op gericht moeten zijn om te stimuleren dat onderwijsinstellingen zelf voorlichtingsprogramma's over criminaliteit gaan draaien. In tweede instantie zal de ambtenaar VM de functionarissen (b.v. wijkagenten, bepaalde RP-functionarissen), die gevraagd worden om in het kader van die voorlichtingsprogramma's voor een klas te verschijnen, van voldoende informatie en hulpmiddelen moeten voorzien.
- Het oplossen van sociale problemen, het geven van voorlichting over alcohol en drugs en preventie binnen de verkeersdienst komen niet of nauwelijks in aanmerking voor ondersteuning door VM-functionarissen. Zij beschikken immers zelf niet over kennis en hulpmiddelen om op dit terrein anderen van dienst te kunnen zijn. Bovendien is hier een taak voor organisaties buiten de politie weggelegd.  
Mogelijkerwijs zou de ambtenaar VM wel een rol kunnen vervullen bij het leggen van contacten met externe organisaties die op deze terreinen specialistische kennis in huis hebben of/en de politie op andere wijze van dienst kunnen zijn.

Integratie van VM in de politietaak kan natuurlijk nooit worden verwezenlijkt als staf- en kaderfunctionarissen het uitvoeren van preventieve activiteiten niet voldoende stimuleren.

- Staf- en kaderleden zullen via beleidsplannen duidelijk moeten maken welke preventieve activiteiten (in welke mate) uitgevoerd moeten worden en op welke wijze daarvoor (indien nodig) tijd vrij gemaakt moet worden.
- Tevens is het van belang dat zij in samenwerking met RBVM en ambtenaren VM voorwaarden scheppen voor het uitvoeren van preventieve activiteiten, d.m.v. het leveren van die informatie en hulpmiddelen waar bij het uitvoerend personeel behoefte aan is en het trachten oplossingen te vinden voor de belemmeringen die worden gesignaleerd.
- Logisch voortvloeiend uit de vorige aanbeveling is het van belang dat het RBVM en de ambtenaren VM er voor zorgen dat de informatie benodigd voor het stimuleren van preventieve activiteiten aan staf- en kaderfunctionarissen wordt overgedragen. Hierbij zal gelet op eerdere aanbevelingen het zwaartepunt moeten liggen op informatie over de wijze waarop preventieve surveillance, het signaleren van misdaadbevorderende situaties, het geven van preventie-adviezen en helingbestrijding uitgevoerd kunnen worden en welke criminaliteitsgegevens daarvoor relevant zijn.



De meeste van de voorgaande aanbevelingen hebben betrekking op de inhoud van informatie die moet worden overgedragen. Vanzelfsprekend is ook de verpakking van belang.

- Zeker voor uitvoerende functionarissen is het van belang dat zoveel mogelijk met mondelinge methoden van informatie-overdracht (b.v. voorlichtingsbijeenkomsten, korte cursussen) wordt gewerkt.
- In dit verband kan tevens worden opgemerkt dat (mede gelet op het grote tijdsbeslag voor het RBVM) ) een informatieblad VM in zijn huidige vorm niet de meest optimale vorm van informatie-overdracht is. Waarschijnlijk verdient het aanbeveling om alleen relatief simpele (actuele en praktische) informatie over VM op schriftelijke wijze te verspreiden.
- Het feit dat de ambtenaar VM vaak zelf (nog) veel extern voorlichtende activiteiten onderneemt (preventie-adviezen, voorlichting aan jongeren), draagt er toe bij dat hij vaak wordt gezien als "publieksvoorlichter over preventieve maatregelen". Voor de integratie van VM in de politietaak is het beter als hij meer als een soort VM-consultant gezien zou moeten worden. De bovengenoemde mondelinge vormen van informatie-overdracht zouden er toe kunnen bijdragen dat de ambtenaar VM meer als een soort consultant gezien gaat worden. In de praktijk is namelijk al gebleken dat een "aanbod" van de ambtenaar VM leidt tot een "vraag" van zijn collega's.
- Voorts zou de ambtenaar VM een rol kunnen vervullen bij het zoeken naar oplossingen van bepaalde problemen die bij het uitvoeren van preventieve activiteiten wordenesignaleerd. Daarmee laat hij het mes aan drie kanten snijden:  
 In de eerste plaats is het opheffen van belemmeringen natuurlijk een voorwaarde voor het optimaal kunnen uitvoeren van preventieve activiteiten.  
 In de tweede plaats vereist het zoeken naar oplossingen voor die belemmeringen contacten met gemeenten en andere instanties buiten de politie. Het beeld van de publieksvoorlichter zal daardoor vervagen of op zijn minst genuanceerd worden.  
 In de derde plaats zal het oplossen van belemmeringen de relatie met de collega's zeker ten goede komen.

De voorgaande aanbevelingen integrerend, kan voor de tweede fase van het project gericht op de integratie van VM in de politietaak de volgende "totaalaanbeveling" worden gedaan:

- De voorgaande aanbevelingen zijn waarschijnlijk het best in praktijk te brengen door middel van concrete preventie-projecten gericht op een bepaald delict (of een groep van delicten) waarbij de diverse dienstonderdelen (m.n. staf- en kader, surveillance-dienst, wijkdienst en recherche) een bijdrage kunnen leveren. Met andere woorden: "learning by doing".  
 In de aanpak van zo'n delict zal dus ruimte moeten zijn voor preventieve surveillance, het signaleren van misdaadbevorderende situaties het geven van preventie-adviezen en eventueel (als het delict zich daarvoor leent) helingbestrijding.



Dergelijke projecten zouden uit de volgende fasen kunnen bestaan.

1 Op grond van lokale criminaliteitsgegevens voor de diverse GP-korpsen en RP-groepen\* moet gekozen worden voor een of meer delicten die aangepakt gaan worden. Het is mogelijk dat men besluit binnen de regio 1 delict aan te pakken of dat men per korps/groep verschillende delicten selecteert. Het RBVM kan samen met de ambtenaren VM ondersteuning verlenen bij het verzamelen van de cijfers.

2 Vervolgens wordt door de ambtenaar VM en de korps- c.q. groepsleiding een (globaal) plan voor een preventieproject opgesteld waarbij aangegeven wordt wat voor soort activiteiten door de diverse dienstonderdelen uitgevoerd zouden kunnen worden.

3 Dit plan moet met de uitvoerende functionarissen van deze diensten worden besproken. Op die manier kan enerzijds informatie worden overgedragen over de wijze waarop bepaalde preventieve activiteiten uitgevoerd kunnen worden. Anderzijds kan de specifieke kennis van de uitvoerende functionarissen worden gebruikt om de globale plannen aan te vullen, waarmee het ook de "eigen" plannen van deze functionarissen worden.

4 Tijdens het project is het van belang dat alle betrokkenen zeer goed op de hoogte worden gehouden van de vorderingen en resultaten van het project. Daarbij kan een belangrijke rol zijn weggelegd voor het informatieblad VM "nieuwe stijl". In het blad kan kort en krachtig worden gerapporteerd over het project, waarbij duidelijk wordt gemaakt wat door de verschillende diensten is gedaan en welke vruchten dat heeft afgeworpen.

Gelet op het tijdsbeslag voor het RBVM verdient het aanbeveling om het redigeren van dit blad uit te besteden, bijvoorbeeld aan een free-lance journalist. Het RBVM blijft natuurlijk wel verantwoordelijk voor de eindredactie. De wijze van distributie van het blad kan hetzelfde blijven.

Tevens is het natuurlijk noodzakelijk dat de ambtenaren VM ook tijdens het project hun rol van coördinator en "consultant" blijven spelen. Als er zich ergens bij de uitvoering knelpunten en vragen voordoen zullen de ambtenaren VM oplossingen c.q. antwoorden moeten aandragen.

---

\*= Zo lang er bij de RP nog geen contact-ambtenaren VM zijn aangewezen, lijkt het verstandig dat niet meer dan twee groepen (tegelijk) een bepaald delict preventief gaan aanpakken.

## SAMENVATTING

In de regio Drenthe is in 1983 het project interne voorlichting VM gestart. De eerste fase van dit project was er op gericht om door middel van voorlichtingsbijeenkomsten houding en (basis)kennis ten aanzien van VM van alle politiefunctionarissen in positieve zin te veranderen. Deze eerste fase is afgesloten met het rapport "Evaluatie van het project Interne Voorlichting Drenthe". Door middel van deze evaluatie is aangetoond dat de doelstellingen van de eerste fase grotendeels gerealiseerd zijn.

In de tweede fase van het project wil men bereiken dat politiefunctionarissen over praktische VM-kennis beschikken en (meer) preventieve taken gaan uitvoeren. Met andere woorden: het uiteindelijke doel van het project is integratie van VM in de politietaak. Als voorbereiding op de verdere voortgang van het project zijn twee (met elkaar gecombineerde) onderzoeksactiviteiten ondernomen:

- Onderzoek naar de wensen van politiefunctionarissen ten aanzien van (praktische) informatie over preventie en naar mogelijke hindernissen die het uitvoeren van preventieve taken in de weg staan. We spreken hier verder van "wensenonderzoek". Het uiteindelijke doel van dit deel van het onderzoek is aan te geven op welke wijze de (verdere) integratie van VM in de politietaak kan worden bewerkstelligd.
- Evaluatie van het "Informatieblad VM". Dit blad wordt verzonden naar alle politiefunctionarissen, burgemeesters en officieren van justitie in de regio en is bedoeld als schriftelijke ondersteuning bij het project interne voorlichting. Het uiteindelijke doel van de evaluatie van het blad is aan te geven of het blad moet worden voortgezet en zo ja in welke vorm dat zou moeten gebeuren.

### Centrale vragen

De centrale vragen van het wensenonderzoek luiden als volgt:

- 1 Welke wensen hebben politiefunctionarissen ten aanzien van informatie en hulpmiddelen die bruikbaar zijn bij het uitvoeren van preventieve activiteiten en op welke wijze kan aan die wensen tegemoet worden gekomen ?
- 2 Welke belemmeringen (naast een eventueel gebrek aan informatie en hulpmiddelen) staan het uitvoeren van preventieve activiteiten in de weg en hoe zouden deze belemmeringen opgeheven kunnen worden?

De centrale vragen van de evaluatie van het Informatieblad zijn als volgt geformuleerd:

- 1 Hoe wordt het Informatieblad VM door politiefunctionarissen en burgers gewaardeerd?
- 2 In hoeverre heeft het blad de (vak)kennis t.a.v. VM vergroot.
- 3 In hoeverre worden artikelen uit het Informatieblad gebruikt bij het uitvoeren van preventieve activiteiten?

### Enquête

Om de 5 centrale vragen te beantwoorden is als hoofdbestanddeel gekozen voor een enquête onder 64 politiefunctionarissen in de regio Drenthe.

Twee GP-korpsen (Assen en Hoogeveen) verleenden om verschillende redenen geen medewerking, zodat de enquête zich noodzakelijkerwijs beperkte tot het RP-district Assen en de GP-korpsen Emmen en Meppel. In deze enquête komen zowel wensen en belemmeringen t.a.v. preventieve activiteiten als het Informatieblad VM aan de orde. Naast de enquête onder 64 politiefunctionarissen zijn nog een aantal andere vraaggesprekken gevoerd:

- Telefonische gesprekken met de ambtenaren VM in het RP-district en de korpsen Emmen en Meppel. Deze drie gesprekken vormen een complementering van het beeld dat uit de interviews met de 64 politiefunctionarissen naar voren komt.
- Een telefonisch gesprek met de redacteur van het Informatieblad. Voor de evaluatie van het blad is het vanzelfsprekend ook van belang een kijkje te nemen in de keuken waar het blad wordt gebrouwen.
- Interviews met 4 burgemeesters uit de regio. Aangezien alle burgemeesters in de regio het Informatieblad ontvangen, zijn de enquêtevragen over dit blad ook aan de burgemeesters van Emmen, Meppel, Schoonebeek en Vries gesteld.

De steekproef van 64 politiefunctionarissen is zo samengesteld dat de enquête een representatief beeld geeft voor het RP-district en de korpsen Emmen en Meppel.

Voorts geeft de enquête een representatief beeld voor de verschillende dienstonderdelen, met name voor de uniformdienst (inclusief wijkagenten) en de recherche. Verhoudingsgewijs zijn er weinig functionarissen van de verkeersdienst geïnterviewd, omdat de ambtenaar VM met de kennis en hulpmiddelen die hem momenteel ter beschikking staan nauwelijks een ondersteunende rol kan spelen bij preventieve activiteiten die door de verkeersdienst worden uitgevoerd.

Er zijn verhoudingsgewijs veel staf- en kaderleden in de steekproef opgenomen. Met als achterliggende gedachte dat zij voor de diverse dienstonderdelen (waarover zij de leiding hebben) een algemeen beeld kunnen geven.

Op 15 en 16 januari 1985 vonden 5 proefenquêtes plaats. Aan de hand van deze gesprekken werd de vragenlijst nog op een aantal punten bijgesteld.

De "echte" interviews vonden vervolgens plaats in de periode 28 januari tot en met 14 februari 1985. De gesprekken duurden gemiddeld drie kwartier. Alle functionarissen werden apart geïnterviewd om meningsbeïnvloeding tijdens gesprekken te voorkomen.



### Resultaten wensenonderzoek

Het wensenonderzoek is onderverdeeld in vijf blokken:

- opvattingen over preventie,
- preventieve activiteiten die worden uitgevoerd,
- samenwerking met de ambtenaar VM,
- behoefte aan informatie over VM,
- belemmeringen op het terrein van VM.

Uit de enquêtes is duidelijk naar voren gekomen dat de integratie van VM binnen (een deel van) de regio Drenthe nog in de kinderschoenen staat:

- VM wordt door velen als vorm van voorlichting aan het publiek gezien en men heeft slechts een beperkt zicht op de middelen waarover de ambtenaar VM beschikt.
- Er worden over het algemeen nog weinig preventieve activiteiten uitgevoerd. Binnen de uniformdienst wordt slechts weinig preventief gesurveilleerd, in die zin dat tijdens de surveillance aandacht wordt geschonken aan misdaadbevorderende situaties of/en pogingen in het werk worden gesteld om verbetering in die situaties te brengen.

Binnen de recherche blijkt met name helingbestrijding nog weinig (planmatig) te worden uitgevoerd.

Toch zijn er gelukkig ook ontwikkelingen die duiden op het begin van integratie in de politietaak:

- Het merken van fietsen wordt over het algemeen goed gewaardeerd.
- In Emmen bestaat een goede samenwerking tussen wijkagenten en de ambtenaar VM.
- In Meppel verzorgt de ambtenaar VM cijfers voor de surveillance-planning.
- Binnen bepaalde groepen bestaat een goed samenwerkingsverband tussen de leden van de groepen en de ambtenaar VM.

Aan de hand van de wensen van de respondenten en de door hen gesignaleerde belemmeringen kan een overzicht worden gemaakt van de belangrijkste knelpunten die bij de verdere voortschrijding van de integratie van VM in de politietaak te verwachten zijn:

- Er is gebrek aan tijd om preventieve activiteiten uit te voeren c.q. om het uitvoeren van preventieve activiteiten te stimuleren.
- Kennelijk heeft preventie dus een lagere prioriteit dan een aantal andere activiteiten.
- Er bestaat bij tamelijk veel uitvoerende functionarissen een tekort aan informatie om bepaalde taken te kunnen uitvoeren. Er bestaat vooral vraag naar criminaliteitsgegevens en informatie over preventiemethoden. Gezien het feit dat de ambtenaar VM wel (gedeeltelijk) over deze middelen beschikt, ligt er dus een knelpunt in de informatie-overdracht van ambtenaar VM naar uitvoerende functionarissen.
- Er bestaat bij tamelijk veel staf- en kaderleden eveneens een gebrek aan informatie om het uitvoeren van preventieve activiteiten te stimuleren. Het betreft hier informatie over managementsstrategieën, lokale criminaliteitgegevens, preventiemethoden en het opzetten, uitvoeren en evalueren van projecten. De ambtenaar VM heeft geen informatie over managementsstrategieën, maar ten aanzien van de drie andere informatie-behoeften vormt ook hier de informatie-overdracht (van de ambtenaar VM naar de staf- en kaderfunctionarissen) een probleem: er vindt onvoldoende informatie-overdracht van ambtenaar VM naar staf- en kaderfunctionarissen plaats.



- Helingbestrijding wordt door een aantal rechercheurs als een weinig zinvolle bezigheid gezien omdat het te hooi en te gras wordt uitgevoerd. Dat helingbestrijding ongestructureerd wordt uitgevoerd, heeft onder meer te maken met het feit dat in veel gemeenten geen helingverordeningen in de APV zijn opgenomen. Voorts is er gebrek aan informatie over de middelen en methoden waarmee helingbestrijding gestructureerd kan worden aangepakt.
- Burgers en organisaties buiten de politie werken (lang) niet altijd mee aan bepaalde preventieve activiteiten.
- Ten aanzien van sommige preventieve activiteiten beschikt de ambtenaar VM niet over informatie en hulpmiddelen. Hierbij kan met name worden gedacht aan "het oplossen van sociale problemen" , "preventieve activiteiten binnen de verkeersdienst" en voorlichting over alcohol en drugs. Op deze terreinen zouden organisaties buiten de politie (in sterkere mate) een voorlichtende rol moeten vervullen.
- Met name binnen het RP-district kan de ambtenaar VM niet altijd voldoen aan de wensen tot ondersteuning die uit (bepaalde) groepen afkomstig zijn.
- Voor veel politiefunctionarissen (met name uitvoerende functionarissen) zijn schriftelijke vormen van informatieoverdracht niet ideaal.
- De houding van uitvoerende functionarissen ten aanzien van VM wordt (door staf- en kaderleden) ook als probleem genoemd. Natuurlijk zal niet elke functionaris staan te juichen als er meer aan preventie gedaan gaat worden, maar van een algemene weerzin tegen preventieve activiteiten is in ieder geval in deze enquête niets gebleken. Alleen tegen puur voorlichtende activiteiten zouden bij een niet gering aantal respondenten bezwaren bestaan, omdat zij voorlichtende activiteiten niet als politietaak zien.

#### Resultaten evaluatie informatieblad VM

Over het algemeen blijken de respondenten tevreden over het VM informatieblad.

Aan de andere kant kan worden gesteld dat de doelstellingen van het blad slechts ten dele bereikt zijn.

- In de eerste plaats weet 30% van de respondenten zich geen artikelen uit het blad te herinneren. Bovendien zijn er slechts enkele respondenten die in het enquêtedeel over het wensenonderzoek het informatie blad (spontaan) noemen als informatiebron over preventieve activiteiten. Kortom het informatieblad draagt slechts in beperkte mate bij tot het vergroten van (vak)kennis t.a.v. VM.  
In dit verband is het belangrijk om te memoreren dat met name uitvoerende functionarissen meer behoefte hebben aan mondelinge informatie over VM.
- In de tweede plaats blijkt dat de meerderheid (67% van de respondenten) de informatie uit het blad niet gebruikt bij het uitvoeren van preventieve activiteiten. De doelstelling om het uitvoeren van preventieve activiteiten te bevorderen wordt dus ook slechts ten dele bereikt.

De slotconclusie luidt dan ook dat het VM-informatieblad een goed blad is. Mede gelet op het grote tijdsbeslag voor het RBVM is het blad in deze vorm echter niet het meest geschikte middel om de overdracht van VM-kennis en het uitvoeren van preventieve activiteiten te bevorderen.

Het blad moet dan ook niet op dezelfde wijze worden voortgezet. Of het op een andere wijze moet worden voortgezet en zo ja op welke wijze komt in het kader van de aanbevelingen aan de orde.

### Aanbevelingen

Op grond van de conclusies van beide delen van het onderzoek zijn vanzelfsprekend aanbevelingen gedaan. De belangrijkste zijn hieronder samengevat:

- Binnen het RP-district is het gelet op het grote aantal politie-functionarissen en de geografische uitgestrektheid van het district wenselijk dat op de groepen contact-ambtenaren VM worden aangewezen. Zij kunnen dan fungeren als coördinator (in de zin van het verschaffen van informatie en hulpmiddelen) van preventieve activiteiten die door de groepsleden worden uitgevoerd.

Voor de ambtenaar VM betekent dit dat hij zelf minder uitvoerend preventief werk gaat doen en zorgt dat de contact-ambtenaren VM over voldoende informatie en hulpmiddelen beschikken om als "coördinator op de groep" te kunnen functioneren.

De ambtenaren VM zullen in samenwerking met staf- en kader-functionarissen moeten trachten die preventie-taken te ondersteunen, die in sterke mate kunnen bijdragen tot de integratie van VM binnen de politietaak. Het betreft hier preventieve activiteiten die algemeen als politietaak worden beschouwd, maar die slechts in beperkte mate worden uitgevoerd.

- Het is nuttig om informatie te geven over de wijze waarop preventieve surveillance uitgevoerd kan worden. Het verdient aanbeveling om in ieder geval in te gaan op het leren herkennen van misdaadbevorderende situaties. Het kunnen herkennen van die situaties verhoogt immers de effectiviteit van preventieve surveillance. Om voor (een aantal van) die situaties ook oplossingen aan te kunnen dragen moet worden bevorderd dat surveillanten en wijkagenten over de kennis en hulpmiddelen beschikken om zelf eenvoudige preventie-adviezen te geven.
- Het verdient aanbeveling om de researchediensten bij het uitvoeren van helingbestrijding te ondersteunen met behulp van informatie over middelen en methoden waarmee helingbestrijding op een gestructureerde wijze kan worden aangepakt. Tevens is het van belang dat ook rechercheurs over voldoende informatie en hulpmiddelen beschikken om eenvoudige preventie-adviezen te kunnen geven aan slachtoffers van misdrijven.
- Ondersteuning van voorlichting aan jongeren heeft uit het oogpunt van integratie van VM in de politietaak een wat minder hoge prioriteit. Er zijn immers nogal veel functionarissen die dit geen politietaak vinden. Bovendien is het geven van voorlichting (b.v. door middel van lezingen) een vrij specialistische en tijdrovende activiteit die daarom slechts door weinig functionarissen uitgevoerd kan worden.

De activiteiten van de ambtenaar VM op dit gebied zullen er in eerste instantie op gericht moeten zijn om te stimuleren dat onderwijsinstellingen zelf voorlichtingsprogramma's over criminaliteit gaan draaien. In tweede instantie zal de ambtenaar VM de functionarissen (b.v. wijkagenten, bepaalde RP-functionarissen), die gevraagd worden om in het kader van die voorlichtingsprogramma's voor een klas te verschijnen, van voldoende informatie en hulpmiddelen moeten voorzien.

- Het oplossen van sociale problemen, het geven van voorlichting over alcohol en drugs en preventie binnen de verkeersdienst komen niet of nauwelijks in aanmerking voor ondersteuning door VM-functionarissen. Zij beschikken immers zelf niet over kennis en hulpmiddelen om op dit terrein anderen van dienst te kunnen zijn. Bovendien is hier een taak voor organisaties buiten de politie weggelegd.

Mogelijkerwijs zou de ambtenaar VM wel een rol kunnen vervullen bij het leggen van contacten met externe organisaties die op deze terreinen specialistische kennis in huis hebben of/en de politie op andere wijze van dienst kunnen zijn.

Integratie van VM in de politietaak kan natuurlijk nooit worden verwezenlijkt als staf- en kaderfunctionarissen het uitvoeren van preventieve activiteiten niet voldoende stimuleren.

- Staf- en kaderleden zullen via beleidsplannen duidelijk moeten maken welke preventieve activiteiten (in welke mate) uitgevoerd moeten worden en op welke wijze daarvoor (indien nodig) tijd vrij gemaakt moet worden.
- Tevens is het van belang dat zij in samenwerking met RBVM en ambtenaren VM voorwaarden scheppen voor het uitvoeren van preventieve activiteiten, d.m.v. het leveren van die informatie en hulpmiddelen waar bij het uitvoerend personeel behoefte aan is en het trachten oplossingen te vinden voor de belemmeringen die worden gesignaleerd.
- Logisch voortvloeiend uit de vorige aanbeveling is het van belang dat het RBVM en de ambtenaren VM er voor zorgen dat de informatie benodigd voor het stimuleren van preventieve activiteiten aan staf- en kaderfunctionarissen wordt overgedragen. Hierbij zal gelet op eerdere aanbevelingen het zwaartepunt moeten liggen op informatie over de wijze waarop preventieve surveillance, het signaleren van misdaadbevorderende situaties, het geven van preventie-adviezen en helingbestrijding uitgevoerd kunnen worden en welke criminaliteitsgegevens daarvoor relevant zijn.

De meeste van de voorgaande aanbevelingen hebben betrekking op de inhoud van informatie die moet worden overgedragen. Vanzelfsprekend is ook de verpakking van belang.

- Zeker voor uitvoerende functionarissen is het van belang dat zoveel mogelijk met mondelinge methoden van informatie-overdracht (b.v. voorlichtingsbijeenkomsten, korte cursussen) wordt gewerkt.
- In dit verband kan tevens worden opgemerkt dat (mede gelet op het grote tijdsbeslag voor het RBVM) een informatieblad VM in zijn huidige vorm niet de meest optimale vorm van informatie-overdracht is. Waarschijnlijk verdient het aanbeveling om alleen relatief simpele (actuele en praktische) informatie over VM op schriftelijke wijze te verspreiden.



- Het feit dat de ambtenaar VM vaak zelf (nog) veel extern voorlichtende activiteiten onderneemt (preventie-adviezen, voorlichting aan jongeren), draagt er toe bij dat hij vaak wordt gezien als "publieksvoorlichter over preventieve maatregelen". Voor de integratie van VM in de politietaak is het beter als hij meer als een soort VM-consultant gezien zou moeten worden. De bovengenoemde mondelinge vormen van informatie- overdracht zouden er toe kunnen bijdragen dat de ambtenaar VM meer als een soort consultant gezien gaat worden. In de praktijk is namelijk al gebleken dat een "aanbod" van de ambtenaar VM leidt tot een "vraag" van zijn collega's.
- Voorts zou de ambtenaar VM een rol kunnen vervullen bij het zoeken naar oplossingen van bepaalde problemen die bij het uitvoeren van preventieve activiteiten wordenesignaleerd. Daarmee laat hij het mes aan drie kanten snijden:  
 In de eerste plaats is het opheffen van belemmeringen natuurlijk een voorwaarde voor het optimaal kunnen uitvoeren van preventieve activiteiten.  
 In de tweede plaats vereist het zoeken naar oplossingen voor die belemmeringen contacten met gemeenten en andere instanties buiten de politie. Het beeld van de publieksvoorlichter zal daardoor vervagen of op zijn minst genuanceerd worden.  
 In de derde plaats zal het oplossen van belemmeringen de relatie met de collega's zeker ten goede komen.

De voorgaande aanbevelingen integrerend, kan voor de tweede fase van het project gericht op de integratie van VM in de politietaak de volgende "totaalaanbeveling" worden gedaan:

- De voorgaande aanbevelingen zijn waarschijnlijk het best in praktijk te brengen door middel van concrete preventie-projecten gericht op een bepaald delict (of een groep van delicten) waarbij de diverse dienstonderdelen (m.n. staf- en kader, surveillance-dienst, wijkdienst en recherche) een bijdrage kunnen leveren. Met andere woorden: "learning by doing".  
 In de aanpak van zo'n delict zal dus ruimte moeten zijn voor preventieve surveillance, het signaleren van misdaadbevorderende situaties het geven van preventie-adviezen en eventueel (als het delict zich daarvoor leent) helingbestrijding.  
 Dergelijke projecten zouden uit de volgende fasen kunnen bestaan.  
 1 Op grond van lokale criminaliteitsgegevens voor de diverse GP-korpsen en RP-groepen\* moet gekozen worden voor een of meer delicten die aangepakt gaan worden. Het is mogelijk dat men besluit binnen de regio 1 delict aan te pakken of dat men per korps/groep verschillende delicten selecteert. Het RBVM kan samen met de ambtenaren VM ondersteuning verlenen bij het verzamelen van de cijfers.  
 2 Vervolgens wordt door de ambtenaar VM en de korps- c.q. groepsleiding een (globaal) plan voor een preventieproject opgesteld waarbij aangegeven wordt wat voor soort activiteiten door de diverse dienstonderdelen uitgevoerd zouden kunnen worden.

---

\*= Zo lang er bij de RP nog geen contact-ambtenaren VM zijn aangewezen, lijkt het verstandig dat niet meer dan twee groepen (tegelijk) een bepaald delict preventief gaan aanpakken.



3 Dit plan moet met de uitvoerende functionarissen van deze diensten worden besproken. Op die manier kan enerzijds informatie worden overgedragen over de wijze waarop bepaalde preventieve activiteiten uitgevoerd kunnen worden. Anderzijds kan de specifieke kennis van de uitvoerende functionarissen worden gebruikt om de globale plannen aan te vullen, waarmee het ook de "eigen" plannen van deze functionarissen worden.

4 Tijdens het project is het van belang dat alle betrokkenen zeer goed op de hoogte worden gehouden van de vorderingen en resultaten van het project. Daarbij kan een belangrijke rol zijn weggelegd voor het informatieblad VM "nieuwe stijl". In het blad kan kort en krachtig worden gerapporteerd over het project, waarbij duidelijk wordt gemaakt wat door de verschillende diensten is gedaan en welke vruchten dat heeft afgeworpen.

Gelet op het tijdsbeslag voor het RBVM verdient het aanbeveling om het redigeren van dit blad uit te besteden, bijvoorbeeld aan een free-lance journalist. Het RBVM blijft natuurlijk wel verantwoordelijk voor de eindredactie. De wijze van distributie van het blad kan hetzelfde blijven.

Tevens is het natuurlijk noodzakelijk dat de ambtenaren VM ook tijdens het project hun rol van coördinator en "consultant" blijven spelen. Als er zich ergens bij de uitvoering knelpunten en vragen voordoen zullen de ambtenaren VM oplossingen c.q. antwoorden moeten aandragen.